

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2014/4
XXVI. évfolyam, 5. szám

120 Ft |

VÁLTOZÁS – FEJLŐDÉS

*Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való,
és a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás,
vagy változásnak árnyéka.*

Jakabhoz írt levél 1,17

KALENDÁRIUM
ÁPRILIS – SZENT GYÖRGY HAVA –
TAVASZHÓ – SZELEK HAVA

Április 1. – 155 éve, e napon született Vikár Béla

Lelkészcsaládból indult, az élet számtalan területén maradandót alkotott. Nem csupán etnográfus és műfordító volt, hanem nyelvész, irodalmár, újságíró, költő. Szegényen, nélkülözve hunyt el.

Április 4. – E napon ért véget a második világháború és a fasiszta-nyilas diktatúra Magyarországon 1945-ben

„Lelkünk megszabadult, mint a madár a madarásznak töréből. A tör elszakadt, mi pedig megszabadultunk. A mi segítségünk az Úr nevében van, aki teremtette az eget és a földet.” (Zsoltárok könyve 124,7-8)

Április 6. – A roma kultúra napja Magyarországon

Első ízben a rendszerváltás után, 1993-ban tartották megemlékezést április első vasárnapján hazánkban. Azóta országszerte tartanak ünnepségeket ezen a napon a cigány közösségek, de sajnos csupán szűk körben.

Április 11. – 50 éve a Magyar Költészet napja

„Siess, keresztyén, lelki jót hallani, Régi törvényből harcolni tanulni, Az igaz hit mellett mint kell bajt vívni, Krisztusban bízni.” (Tinódi Lantos Sebestyén)

Április 13. – Virágvasárnap

Jézusnak számaron való diadalmas jeruzsálemi bevonulásának ünnepe, sokan a nép közül ruhájukat terítették az útra, mások ágakat törtek a fákról, s eléje szórták. Az előtte járó és utána tóduló sokaság így kiáltozott: „Hozsánna a Dávid fiának! Áldott, aki jó az Úrnak nevében! Hozsánna a magasságban!” (Máté 21, 8)

Április 15. – Pészach

Héberül: פֶּסַח, görögül: πάσχα; zsidó húsvét, pászkaünnep, az egyiptomi kivonulás ünnepe. „Páskha-áldozat ez az Úrnak, aki elment az Izráel fiainak háza mellett Égyiptomban, mikor megverte az Égyiptombelieket, a mi házainkat pedig megoltalmazta. És a nép meghajtotta magát és leborult.” (2Mózes 12,26-27)

Április 16. – A holokauszt áldozatainak magyarországi emléknapja

A holokauszt (görög: ὁλοκαυστον, holokauszton) szó jelentése „teljesen elégő áldozat”.

„Ha Auschwitz nem gyógyította ki a világot az antiszemitizmusból, akkor vajon mi fogja?” (Elie Wiesel)

Április 17. – Nagycsütörtök

Keresztény hagyomány szerint az utolsó vacsora napja, amikor Jézus a Gecsemáné kertben búcsút vett tanítványaitól és felkészült az áldozatra. Jézus valószínűleg Széder-esti lakomát tartott az Egyiptomból való szabadulás emlékére. Szeretete jeléül megmosta tanítványai lábát.

Április 18. – Nagypéntek

Nagypéntek a keresztény liturgiában a húsvét előtti péntek. Ezen a napon emlékezünk meg Jézus Krisztus kereszthaláláról.

Április 19. – Nagyszombat

Jézus sírban pihenésének ideje. A húsvétot megelőző nap.

Április 20. – Húsvétvasárnap

A tavaszi napéjegyenlőséget (márc. 21.) követő holdtölte utáni első vasárnap. A föltámadás vasárnapja. „Ne féljete. A Názáreti Jézust keresitek, aki megfeszítettet; föltámadott, nincsen itt; imé a hely, ahová őt helyezék.” (Márk 16,6)

Április 21. – Húsvéthétfő

A magyar népeletben a locsolkodás napja. A szokásról már XVII. századi írásos emlékek is fennmaradtak. A víz megtisztító, megújító erejébe vetett hit az alapja ennek a szokásnak, mely aztán polgárosodott formában (kölnivízzel locsolás) megmaradt a városokban napjainkig.

Április 21. – 215 éve e napon született Táncsics Mihály

„Az egyenlő szabadság és egyenlő jogok teszik a forrást, melyből mindenki egyaránt meríthet jólétet, boldogságot, áldást.”

A jobbágy származású író-politikus körömszakadtaig kiállt a társadalmi igazságosság, a szabadság eszméi mellett. Örökös anyagi gondok nehezítették életét, minden vállalkozása csődbe jutott, öt gyermekét temette el, könyöradományokból élt, különféle segélyegyletek mentették meg mindig az éhezéstől.

Április 22. – A Föld Napja

„Hajtson a föld gyenge fűvet, maghozó fűvet, gyümölcsfát, a mely gyümölcsöt hozzon az ő neme szerint, a melyben legyen néki magva e földön. És úgy lőn.” (1Mózes 1,11)

A Föld természeti környezetének megóvására figyelemztető világnap. Magyarországon 1990 óta tartjuk.

(Folytatás a 11. oldalon)

Tartalom

KALENDÁRIUM – Április	2
BEVEZETŐ GONDOLATOK	
Egy ígéretes pálya szomorú vége (Iványi Gábor)	4
AKTUÁLIS	
Választások és változások (Bereczky Géza)	5
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI	
„Nem szabadultak meg, csak túléltek, mint én.” (Szabó Ildikó)	6
„Ha az vagy, akinek lenned kell, az egész világot lángra lobbantod.” (Szabó Ildikó)	7
HITÉPÍTŐ IRODALOM	
Vidáman járom az utam – Berta Isselmann missziósnővér életútja (Czövek Olivérné ford.)	9
ZSIDÓ ÉLET	
Változás és fejlődés Izrael életében (Schlesinger Hanna)	11
IFI SAROK	13
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN	
Ki Istennek képzelte magát, hamuvá s porrá változik (Göncz Zoltán)	14
ÉLET ÉS ZENE	
Variációk a változó zenére (Göncz Zoltán)	15
ISTENTISZTELETI REND – Február	16
HÍRMOZAIK	17
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA	21
ÉLETEK, PÉLDÁK	
A be nem hegedő seb (Yehuda Lahav)	24
GONDOLKODJUNK!	
Változás: remény vagy félelem? (Erős Máté)	25
AJÁNLO	27
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG	27
RÍMELŐ	28

Hangoló

Nem könnyű e havi számunkhoz bevezetőt írni. Eltökéltük, hogy témája a változás, fejlődés lesz. Ugyanakkor ebben a hónapra esik a holokauszt áldozatainak magyarországi emléknapja – s a húsvét is. Persze, ha akarjuk, ezek mondanivalójukban összefügghetnek: a borzalmak után hiszünk abban, hogy azok többé nem történnek meg, a húsvét pedig maga az eleven, lüktető változás, fejlődés: avagy újjászületés. S ez önmagában hordozza annak a kérdésnek titokzatos voltát, hogy a fejlődés változás-e vagy folyton önmagába visszatérő körök folyamata, az újrakezdés része? ... Bármelyik volna is, mi a nagy köröket ritkán éljük meg a maguk egészében. Ami igazán fontos; hogy képesek vagyunk-e változtatni a saját életünkben, belátható környezetünkben, mikor felismerjük annak szükségességét? Olykor visszalépünk egy régi ösvényre, olykor újat választunk: nincs általános recept, melyik a jó. Jézus élete erre a legjobb példa. Építő változásokban gazdag, áldott ünnepet! Iványi Margit

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515 *
E-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.:
11708001-20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor *
Munkatársak: Iklódy Janka, Iványi Ádám, Papné Fejér Ingrid, Takács Isvtán * Éves előfizetési díj: 1440 Ft * Egyes
példányszám ára 120 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkészi hivatalaiban.

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Egy ígéretes pálya szomorú vége

*„Az Úrnak lelke rád fog szállani...és más emberré leszel.
Mikor pedig...e jelek beteljesednek rajtad, tedd meg...mindazt,
ami csak kezed ügyébe esik, mert az Isten veled van.” (1Sámuel 10,6-7)*

Vajon a változás egyben fejlődés is? Ezt a kérdést járjuk körül ebben a hónapban Isten Igéje segítségével. Izrael első királyának, Saulnak a története kitűnő illusztráció ehhez.

Isten népe belefáradt a honfoglalás utáni, évszázadokon át tartó törzsi villongásokba és regionális csetepatékba. Egységet teremtő erős király után kiáltottak. Sámuel próféta Isten megbízásából figyelmezteti őket a mindenkori „erős” uralkodó „antidemokratikus” vezetői stílusából fakadó veszélyekre: a hatalmi gögre, a mindent akaró önzésre, sőt, a törvényszerűen bekövetkező kiábrándulásra és azt követő meddő panaszkodásra (1Sámuel 8,11-22) is. A nép azonban hajthatatlan és naiv. A pillanat előnyeiért feláldozza a fárasztóbb, de mégis méltósággal telibb, valamint az egyén és a közösségi fejlődést hosszú távon jobban szolgáló „egyedül Isten a királyunk, csak előtte hódolunk” meggyőződését. Saul pedig a lelkesen fogadott jó kezdés után rövid időn belül produkálja a riasztó jeleket: mindenkiben ellenséget lát; a keze ügyében ott a kitűnő hozzáértéssel használt dárda, amit hol Dávid, hol a fia után hajít; féltékeny leghűségesebb munkatársaira is; ha kell, hajtóvadászatot indít ellenük vagy beszennyezi jó híruket; az életükre tör – miközben az igazság ellenségeit haszonlesésből kíméli. A maga javára átírja az őt is korlátozó törvényeket, kívül-belül ellenségeket keres, vizionál, és fáradhatatlanul hadakozik ellenük, míg bele nem örül akarnokságába, gögijébe és fegyelmetlenségébe.

Amikor rádöbben, hogy az Úrnak lelke eltávozott tőle, akkor közönséges szellemidézőkhöz fordul, az ő gyámolításukra számít, csak hogy hatalmát megtarthassa. A szégyenteljes bukás törvényszerűen bekövetkezik, mely családját, híveit, sőt, egy időre magát az országot is pusztulásba dönti. Pedig minden olyan jól indult Isten bizalmával és a „szakértő” próféta önzetlen segítségével. Az Úr lelke Saulra szállt, más emberré lett csakugyan, reményt ébresztett sokakban, Isten pedig támogatta volna, ha pozícióját a gyengék és elnyomottak védelmére az igazság felemelésére, a méltányos és törvényes igazság szolgáltatás gyakorlására használta volna. Az Úr azonban csak az olyan vezető mellett tart ki, aki tiszteli és érintetlenül hagyja az Ő örök törvényeit, és azzal a lelkülettel kormányoz, mellyel Isten igazgatja a teremtett világ ügyeit; aki Isten országát akarja megvalósítani, és nem a maga mindenhatóságát építi ki válogatás nélküli eszközökkel.

Mindannyiunknak szól a bátorító üzenet: Isten Lelke rád száll, és más emberré leszel. Elméd megújulása által azonban szánd oda Istennek tetsző áldozatul, mint okos tiszteletet, egész életedet. Ha így teszel, az Úr mindvégig melletted áll, s talán még utódaid is áldani fognak.

Iványi Gábor

AKTUÁLIS

Választások és változások

„Nem a világ halad, mi változunk.”
(Madách Imre: *Az ember tragédiája*, harmadik szín,
Pompás vidék a Paradicsomon kívül)

Változásokra van szükség, ez így már nem mehet tovább. Ezt a gondolatot igen gyakran forgatja a fejében az ember, ám sokszor csak akkor mozdul meg, amikor már nagyon ég a ház, nagyon kellemetlen a jelenlegi helyzet, a világ változása már nem tűri azt, hogy ne változzunk vele, már új magatartásformát, új gondolatokat, új döntéseket kívánna az élet, ám az „ej, ráérünk arra még” további tespedésre csábít. Pedig „jobb nem is jár, ha nekünk így is jó” – dúdolhatjuk együtt Zoránnal.

Gyakran hasonlítják az életet egy autósztádához, ahol kijáratok vannak. Ha *szabad akaratunkból* nem a kijáratot, az eddigi útról való letérést választjuk, akkor a következő kijáratig bizony csak a *determináció* marad nekünk, egy-egy döntésünk ugyanis hosszabb-rövidebb időre meghatározza további életünket, míg aztán újabb elágazáshoz érünk, ahol megint dönthetünk, kell-e nekünk változás, vagy minden maradjon a régiiben.

Persze, azon is sokat gondolkodunk, hogy milyen a változás iránya, újra Madáchot idézve: „*Megy-é előbbre majdan fajzatom, /Nemesbedvén, hogy trónodhoz közelgjen /Vagy, mint malomnak barma, holtra fárad./ S a körből, melyben jár, nem bír kitörni?*” Sokszor eljártam azzal a gondolattal, mi lett volna, ha az Úr erre a kérdésre amúgy XXI. századi prózában azt válaszolta volna: nézd Ádám, hát, ha a közeli a jövőt nézem, akkor az első két gyerekkel igen nagy problémák lesznek, a családon belüli erőszak legsúlyosabb formája fog bekövetkezni, egész konkrétan a legidősebb agyonüti majd az öccsét. Az Úr persze nem így válaszolt és az emberiség pedig, míg világ, a világ eltöprenghet az idézett kérdésen. A lehetséges válaszok mindegyikét felvázolta már, amikor pesszimista volt, lefelé irányulónak látta a „fejlődést”, eszerint az emberiségnek valamikori aranykorból sikerült a vaskorig leküzdenie magát.

Máskor, amikor optimista volt, úgy gondolta, hogy a helyzet egyre javul, sőt, lassan annyira ideális, hogy elközelgett, a kommunizmus, mint az emberiség fejlődésének legmagasabb foka, modernebb megfogalmazásban esetleg a történelem vége, mindenesetre az valószínűleg tűnik, hogy a Kánaántól már csak néhány lépésnyire vagyunk. A fejlődés, vagy épp a visszafejlődés volt már lineáris, spirális, egyenes vonalú és szakaszos, a folyamatok lehettek még éppen csak visszafordíthatóak, esetleg irreverzibilisek. Vajon nem itt bújik meg mégiscsak az a bizonyos kisördög? Mennyivel könnyebb ugyanis az élet nagy kérdéseinek tépelődni, azzal a biztos tudattal pedig, hogy ezekre végleges válasz úgyszincs, mintsem, hogy az élet olyan talán kisebb kaliberűnek látszó kérdéseire fordítani a figyelmünket, amit magunk is meg tudunk változtatni. Érdekes, hogy Madách nagy orosz kortársai, Tolsztoj és Dosztojevszkij óvakodtak attól, hogy általánosan tegyék fel ezt a kérdést, holott az akkoriban forradalmian új marxizmus mindig ezt tette, sőt, a történelem bizalmasaként előre tudta a választ is. Ezzel szemben ez a két mélyen hívő orosz mindig azt hangsúlyozta, hogy persze, hogy van fejlődés, de magadon kell kezdened dolgozni, hiszen a megtérés, a megigazulás voltaképpen nem más, mint a helyes viszony helyreállítása Isten és ember között, ez pedig azonnali pozitív változásokat hoz, mégpedig mind az Isten és az ember kapcsolatában, mind pedig az emberek egymáshoz fűződő kapcsolatában.

Ám nem elég a változásról beszélni, nem elég felismerni Isten Igéjének szépségét és igazságát, ezt felismerve, ennek szellemében kell élnünk, dolgoznunk és hatnunk.

A Magvető példázata figyelmeztet bennünket arra, hogy milyen veszélyek leselkednek ránk, akik halljuk, de nem, vagy nem elég kitartóan követjük az Úr felismert igazságait. Pedig van egy mércénk, hiszen jól tudjuk, Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ő az időtálló érték és mérték, amely független a világ, a hatalmon, az ideológiák állandó változásától. Mindig

ugyanott megtalálható, mindig ugyanúgy számíthatunk rá, mindig ugyanúgy fogadja a hozzátérőket. Ezért lehet és kell Hozzá igazodni. Ő a biztos mérték, és Ő ad biztos mértéket nekünk. Ebben a változó világban egyes egyedül csak Ő ilyen.

Állandóságra van tehát szükségünk, mégpedig Jézus Krisztus állandóságára, mert az életünk minden bú és baj nélkül csakis Őt követve mehet tovább, dacolva az esetleg rossz irányba tartó változásokkal és a hamis, álságos állandósággal is.

Bereczky Géza

AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI

„Nem szabadultak meg, csak túléltek, mint én.”

Warmer Rózsa (1909-1986)

Warmer Rózsa 1909-ben született, a monarchia egyik idilli fürdővárosában, a szlovákiai Pöstyénben. Édesanyja magyar ortodox, míg édesapja emancipált, a zsinagógát szinte soha nem látogató német zsidó volt. Mindkét nyelvet beszélték otthon. Tíz évesen már Nietzsche-t olvasott – németül. Közvetlen közegében szlovákul kellett szót értenie. Az első világháború után Pöstyén cseh terület lett, és kényszerből ugyan, de megtanul csehül, később kedvtelésből franciául.

Nyugtalan, érzékeny, folyton kereső ember volt. Először Bécsben balettet és tornát, majd Pesten szobrászatot tanult. Antropozófusokkal és spiritiszttákkal került kapcsolatba. Hamar kiderül, különös szenzibilitása miatt kiváló spiritiszta médium válhat belőle. Közben családja – és saját belső – rosszérése ellenére feleségül megy egy okkultizmussal is foglalkozó újságíróhoz. A házassága olyan szerencsétlenül sikerült, hogy Rózsa – férje elől – Angliába menekült. Szobalányként dolgozott és újabb nyelvet tanult. Itt érik az első keresztény hatások is. A harmincas évek második felében járunk. Egyre többen érzik: valami rettenetes sötét történés van kibontakozóban. Rózsa magánéleti válsága és zsidó volta miatti mind szorongatóbb helyzete elől is a spiritizmusba menekül. De egyre nyilvánvalóbb a számára, hogy azok a szellemek, akikkel/amikkel kapcsolatba kerül, mindenestül birtokolni akarják őt. Okkult élmények sorát éli meg, érzi, hogy csapdába került. Talán ortodox zsidó rokonainál szerzett gyermekko-

ri tapasztalatai nyomán is a Szentíráshoz fordul, ott keres védelmet.

1939-ben kapcsolatba került a Keresztény Testvérgyülekezettel. Drámai megtérés élményben volt része. A vészkorszak előtti időkben végezte Budapesten missziós tevékenységét az amerikai származású Miller úr, aki tudja, látja, milyen idők következnek a zsidóságra, és szinte az utolsó pillanatban felkészíti Rózsát a missziói munkára... és a koncentrációs táborra. Az újonnan megtértek lendületével Rózsa bibliatanulmányozásokat folytat, hosszú részeket tanul meg kívülről a Bibliából, traktátusokat osztogat. Öröme mellett veszteségei is egyre nagyobbak. Lelki atyjának, Miller úrnak amerikai állampolgársága ellenére – zsidó származása miatt – távoznia kellett Magyarországról. Édesanyját 1940-ben látta utoljára, amikor Amerikába szeretnék volna menekíteni... sikertelenül. Pontos információja volt arról, mi lett a sorsa az Ukrajnába (Kamenyec-Podolszkijba) deportált zsidóknak.

1941 és 1944 tavasza között olyan falvakat és gyülekezeteket látogat, ahol sok zsidó élt. Jézusról tesz bizonyosságot, nyelvismerete miatt szinte mindenfajta nyelvterületen élő emberrel szót ért. A borzalom a szeme előtt bontakozik ki. A zsidókat kényszermunkára hajtják..., halálra éheztetik...szappant főznek belőlük. Keresztény ismerősei, hívő munkatársai kérelmeket, ne fedje fel származását, hiszen a papírjai jók, és az Úrnak szüksége van a munkájára. Belső döntése mégis az, hogy népéhez tartozik... és beáll a haláltáborba hurcoltak közé.

Beszámolója ezekről a hónapokról szívet szaggató olvasmány, miközben újra és újra felcsillan benne az Isten-tapasztalat számtalan megnyilvánulása. 1944 tavaszán hurcolták el, 1944. április 14-én szabadul fel a bergen-belseni koncentrációs tábor, ahol raboskodott. Kiszabadulása után végsőkéig legyengült szervezetét a tifusz támadta meg. Sokáig öntudatlan volt, a nevére sem emlékezett. Lassan felépülő teste és lelke szerettei után vágyódott, azt hitte életben vannak, valahol Amerikában, vagy csoda folytán Szlovákiában. Pedig – a háború előtt Amerikába távozott két testvérén kívül – csak nővére és ő maradtak életben az egykor népes családból. Hamar szembesült vele, hogy „*a fel szabadulás nagyon sokak számára csak azt jelentette, hogy nem volt többé miért élniük. Azok a szeretett személyek, akikért minden áron túléltek a borzalmakat, nyomorultul elpusztultak.*” Rózsa felteszi magának a kérdést: „*Mit csinálnak ezek az emberek, amikor sötét éjszakán felrettennek lidércnyomásos álmaikból? Ki van mellettük, hogy vigaszt nyújtson nekik, és életüknek értelmet adjon? Hogyan tudták szenvedéseiket és emlékeiket Isten nélkül elviselni?*” Nővére minden tiltakozása ellenére újra útnak indult, hogy megkeresse azokat a zsidó testvéreit, akiknek ugyanazokat a borzalmakat kellett átélniük, mint neki. Akik lelkükben soha sem szabadultak meg a borzalmaktól, csak túléltek a koncentrációs tábort.

A háború után sok zsidó alijázott,¹ és bár a viszontagságos körülmények és a megterhelő időjárás miatt óvták őt ettől, 1950. augusztus elején – több hónapos amerikai és kanadai tartózkodás után – ő is elindult Izraelbe. „*Lábam a betont érintette. Automatikusan izraeli állampolgár lettem. Hitler nem győzött. ... Megelevenedett bennem a kínzó emlék, az auschwitzzi gázkamrákba vonuló zsidók éneke: „Ani ma'amin be'emuna shlema beviat ha-Meshiah.” (Teljes hittel hiszek az eljövendő Messiásban.) Kezem szorosan átkulcsolta kis Bibliámat. Sok tennivaló várt rám!*”

Warmer Rózsa 1954-től hivatalosan egy filadelfiai héber-keresztény társaság misszionáriusa lett. 1986-ban, Haifában, egy keresztény szeretetotthonban hunyt el.

Szabó Ildikó

Felhasznált irodalom:

Myrna GRANT: *Ellenszélben. Warmer Rózsa élete. Evangéliumi Kiadó*

¹ Az alija Izrael földjére, illetve 1948 óta Izrael államba történő bevándorlást jelenti. Az alija a cionizmus egyik központi fogalma, ami végül Izrael Hazatéri Törvényében csúcsozott ki, ami bármely zsidó számára széleskörűen engedélyezett jogot biztosít az Izrael államban történő letelepedésre, az ehhez nyújtott állami segítséghez, valamint az automatikus izraeli állampolgársághoz.

„Ha az vagy, akinek lenned kell, az egész világot lánggra lobbantod.”

Sziénai Szent Katalin (1347-1380)

A 14. század Európájában – mint ahogy az a konstantini fordulat óta rendre lenni szokott – az egyház a politika játszómá és csatározások, a megalkuvások és téves szövetség kötések terévé vált. A pápák hetven éven át Róma helyett a franciaországi Avignonban éltek.¹ Ennek következményeként egymás után hétszer politikai

érdekből francia származású pápa viselhette a tiarát (pápai fejdísz). Mindeközben a keleten megerősödött Oszmán Birodalom komoly fenyegetést jelentett. Ezekhez járult még a városállamok harca Itáliában a pápai állam, a császár és egymás ellen. A kornak égetően szüksége volt egy emberre, aki eltökélten tudott és akart küzdeni az Egyház hibái ellen, aki szeretettel, de kritikát sem mellőző bátorsággal odaállt az egyházi vezetők mellé, aki kellő belső tüzzel rendelkezett és vonzotta a tömegeket. Sajátságos módon a 14. században ez az ember nem egy tudós teológus, hanem egy fiatal nő volt.

¹ Ezt nevezik a pápák *avignoni fogságának*, mely 1305-1376-ig tartott és a kortársak Izrael 70 éves babiloni fogságára utalva nevezték avignoni fogságnak. A pápák avignoni tartózkodásának indoka az volt, hogy a százéves háború idején Franciaország és Anglia között békét közvetítsenek.

Sziénai Katalin utolsó, 24. gyermekként látta meg a napvilágot, egy jómódú kelmeifestőnek gyermekeként. Ez a rendkívüli képességű kislány gyermekkorában nem tanulhatott meg írni és olvasni. Hat éves, amikor első víziójában látja Jézust pápai ornátusban, Péterrel, Pállal és Jánossal körülvéve. Jézus jóságosan rámosolyog és megáldja. Hogyan értelmezhetjük ezt a látomást? Egy tehetséges gyerek eleven fantáziájának terméke, az elme játéka, démoni megtévesztés, vagy tényleges elhívás és isteni önközlés? Nem érthetjük meg látomásait, törekvéseit, döntéseit, sőt, egész életét sem korunk mércéje és lehetőségei alapján. Hét éves, amikor szüzességi fogadalmat tesz. Tíz évesen már kapcsolata van a domonkos renddel. Szülei minden módon megpróbálják rávenni, hogy férjhez menjen, de ellenáll. Sosem lesz a szó klasszikus értelmében apáca, a domonkos nővérek zárdája mégis befogadja.

Amikor a himlő miatt arca eltorzul, visszahúzódva, csak növényeken és vízen él. Élete végén pedig évekig csak az Eucharisziát veszi magához (bort és osztyát). Egy látomásban Krisztus gyűrűt húzott az ujjára (melyet mások nem láttak, csak Katalin), és eljegyezte magának. Nyomon követhetetlen, hogyan tanult meg olvasni. Radikális istenélményei izgatták az embereket, keresték a társaságát. Híre kelt, hogy Katalin rendkívül jó tanácsadó, Isten dolgairól sokkal többet tud, mint a tudósok, és csodatevő ereje is van! Élete utolsó hat évében Capuai Rajmund lesz a gyóntatója, aki nem sokkal Katalin halála után – szentté avatása érdekében – megírja életrajzát.²

Sienában pestis tört ki. Katalin életét is kockáztatva ápolta, bátorította, olykor csodás módon gyógyította a betegeket. Ekkor már híre és erkölcsi tekintélye olyan nagy, hogy levelezni kezdhetett a béke és a keresztes háború ügyében városokkal és egyes emberekkel. Hivatásának érzi, hogy a válságban lévő egyház ügyéért felrázza a hatalmasságokat és kötelességeire emlékeztesse a papságot: „*Isten előtt nincs utálatosabb, mint azok a virágok, amik az egyház misztikus testéből hajtanak ki, és édes illatok helyett bűnök rothadó szagát árasztják.*” – írja.

A testi gyógyításoknál sokkal jelentősebbek voltak a lelkiekkel kapcsolatos csodái: olvasott az emberi lélek titkaiban, pontos diagnózisára megrögzött bűnösök tértek meg, régi ellenség békültek ki. Elmondhatatlan bűz érzéséről panaszkodott, amikor bűnöket rejtegető, elegáns arisztokraták között tartózkodott.

1375-ben Písába hívják, ahol „láthatatlan” stigmákat kap. Ezekről élete végéig nagyon szenvedett. Megint csak kérdés, mi a fikció és mi a valóság, hol vannak a testnek és a léleknek határai és hogyan hatja át mindezeket a minden korban működő, az embert a maga kulturális feltételei között hordozó isteni kegyelem?

1375 évben írta első levelét XI. Gergelynek. Mindennél fontosabb számára, hogy az egyház valóban Krisztus valóságát jelenítse meg ebben a világban. Közben csodálatos megtérések, kibékülések, gyógyulások kísérik útját.

1376-ban XI. Gergely kiközösítéssel sújtotta a pápa ellen forduló Firenzét. Ennek lélektani hatása olyan nagy volt, hogy a város vezetősége Katalint kérte meg, menjen el Avignonba és közvetítsen a pápa és közöttük. Katalin megtette ezt, levelezett és tárgyalt a pápával. Nem rajta múlt, hogy a tárgyalás sikertelenül zárult. Híre már akkora, hogy a pápától egy hordozható oltárt kap. Részint, hogy vándorútjain minden nap szentáldozást végezhesen, részint hogy a kíséretéhez tartozó három gyóntató, a hozzá sereglő bűnbánókat, mindjárt meg is gyóntathassa.

Bízgatására a pápa 1376. szeptember 13-án elindult Róma felé. Katalin Genováig elkísérte, és ennek köszönhető, hogy a genovai zűrzavaros helyzet miatt a pápa nem fordult mindjárt vissza. XI. Gergely 1377. január 17-én vonult be Rómába, ahol március végén meghalt. Utóda VI. Orbán lett. A firenzeiek ellenállása ismét fellángolt, és amikor a béke érdekében Katalin Firenzébe ment, zendülést szítottak ellene. A gyilkolásra emelt kezek azonban lehanyatlottak, amikor szemtől-szemben állt támadóival, és Katalin később sokat siratta, hogy nem lehetett vértanú. A tárgyalások eredményre vezettek, Katalin haza térhetett. Ezek után kezdte diktálni – legtöbbször misztikus elragadtatásban – az isteni gondviselésről szóló könyvét, a *Dialógust*. Állandóan több „titkár” volt mellette, kiknek leveleit diktálta – gyakran egyszerre többet is – a legkülönbözőbb címzettek részére: világiaknak és szerzeteseknek, királyoknak és a pápának, katonáknak és kereskedőknek.³

Egészsége egyre gyengül. Az 1379-es évet levelezéssel, tárgyalásokkal, sok-sok vezekléssel és imádsággal tölti Rómában, a pápa közelében. 1380 börtönjére Katalin fekvő beteg lett. Tanítványai tanúsága szerint iszonyatos kísértéseket szenvedett, az ördögök valósággal tomboltak

² Ez magyarul is olvasható. CAPUAI BOLDOG RAJMUND OP: *Sziénai Szent Katalin élete*. Budapest, 1983, Szent István Társulat

³ Levelei és a Dialógus ma is lenyűgözik az olvasót. Magyarul is olvashatóak. SZIÉNAI SZENT KATALIN: *Dalógus*. Budapest, 1983, Szent István Társulat; SZIÉNAI SZENT KATALIN: *Levelek*. Budapest, 1983, Szent István Társulat;

körülötte, míg végül április 29-én eltávozott égi Völegényéhez. 1461. június 29-én avatták szentté. 1939-ben – Assisi Szent Ferencsel együtt – Itália védőszentjévé nyilvánították. 1970-ben pedig Avilai Szent Terézszel együtt megkapta az egyházdoktor megtisztelő címet is.

Hatása egyrészt megfejthetetlen. De őt olvasva néha egészen mainak érezzük szókimondását, annak erejét, ahogy szenvedélyével Isten valóságát egzisztenciális közelségbe hozza az emberhez.

Szabó Ildikó

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Vidáman járom az utam – **Berta Isselmann missziósnővér életútja**

(részletek)

Úton Jézusért – a vásártéri árusoknál

Ma van a pihenőnap a búcsúban. A boltok a reggeli napfényben csendesen állnak, az árusok házimunkával vannak elfoglalva. Így mindegyikkel találkozhatom.

Felix közeledik: „Énekeljen valamit! Jöjjön hozzánk!” „Van-e békességed?” csalogatja a közeli söröskocsi nyitott ajtajában álló sofőröket az ének. Nyugtalan szívük hallja a hívogatást béke forrásához. Amikor megkérdem: „Ki szokott imádkozni?”, különbözők a válaszok. „Én esténként”, „Én már nem tudok imádkozni”, „Én nem imádkozom”.

Összekulcsoljuk a kezünket. Az áment az mondja a lehangosabban, aki már nem szokott imádkozni. Mindenki elfogadja a traktátusokat.

Egy csoport munkás megkérdi: „Hozott számlát?” A válasz: „Igen, olyan magasat, hogy azt nem tudjátok megfizetni” Csodálkozva hallanak a Golgotán kifizetett számláról, s hogy azt Isten jóváhagyta Jézus húsvéti feltámadásával.

Az egyik különlegesen is elfoglalt asszonynak végre van ideje. Figyelmesen hallgat, nyugalomra inti gúnyolódó segítőjét, és csokoládéval ajándékoz meg. Imádkozunk. Egész másként hangzik, ahogy megköszöni az írásokat, mint egyébként.

A szép lakókocsiban fiatalasszonyt találok, aki férjhezmenetelig keresztyén ifjúsági körbe járt, de nem döntött Jézus mellett. Az Ige és az ének megerősíti benne a vágyat. Imádkozunk. Csendben sír, mert most a férje és az üzlet akadályozzák a Jézus felé vezető úton.

Egy másik helyen már korán reggel nagy tolongás van. Mindenki az üzletével van elfoglalva. A traktátusok eltűnnek a postaládákban, nyitott ablakokban és ajtórésekben. Ez csak iratmisszió, gondolom. De ott hátul egy fiatalember mosakszik a kocsija előtt. Felkínálok neki egy János evangéliumot. Rémülten felel: „Idehozza nekem? Két évig jártam az ifikörbe, sajnos itt vállaltam munkát, és már régen nem voltam istentiszteleten. És most Isten önt küldi hozzám? Talán éppen miattam kellett idejönnie?” Bemegyünk a kocsiba. A férfi szinte feldúlt, meg van rendülve. Együtt imádkozunk. Köszönésképpen némán megszorítja a kezem. Bárcsak az Úr vezetné tovább, és követésébe hívná el! Az övé, az Úré a magvetés és az aratás, övé a dicséret és hála!

Egy vasárnap reggel csatlakozik hozzám egy kedves hittestvérem. Éneklünk a málhás kocsi előtt, a közeli vendéglő ablakai is megnyílnak. Néhány járókelő megáll, meghallgatnak és elfogadják a lapokat. Itt egy kicsi cirkusz áll: kedves emberek, sok gyermek. Jobbról valaki kiált: „Hol maradt olyan soká?”, és balról: „Már három faluban volt búcsú, várjuk!”. A lövöldés felesége behív, és megkér, hogy írjak a fiának a börtönbe; egy csendes sarokba behúzódva imádkozunk.

Egy japán férfi megadja a saját címét és kínai címeiket is, ahová a megfelelő nyelven elküldhetem Isten szavát. Mindenhonnan emberek jönnek, és írásokat kérnek.

Fent a magasban a viharvasúton a munkásokkal együtt énekeljük az evangéliumot, mely lehallatszik a vásári búcsúba. „Már vártuk önt” mondják néhányan. Egy

fiatal, megkeseredett férfi átveszi a „Hogy engedheti ezt Isten?” című írást. Az ének elől elfut, de Isten tudja az utat a szívéhez. Sok evangéliumi írást osztunk szét. Csak az egyik kocsinál érzünk elfojtott gúnyt. A mellettük levők azonban nagyon is figyelnek, még együtt is imádkozunk. Az Úr tartson kézben kegyelmesen minden szolgálatot!

Aki bőven vet...

Az ellenség bőven veti a mérges gazokat, nézzük ezt tétlenül? Bőséges mennyiségben bízott ránk drága, szent magot. Hagyjuk, hogy az ellenség ellopja a nekünk ajándékozott erőt? Ő aztán hiánytalanul hatalmába kerít minden parlagon heverő lehetőséget, melyeket nem Jézus számára használunk ki. Hogy az élő Igét elvethessük, gyakran először szeretetet kell vetni; nem emberit, mely ott ér véget, ahol kezdődnie kellene, hanem bőséges isteni szeretetet, mely elér a cigányokhoz és utcánökhöz is. A szimpátia és antipátia itt „idegen szavak”, mert ez a szeretet áradat feltartóztathatatlanul eljut minden bűn mélységében vergődő lélekhez. Ha száraz szívünket megnyitjuk a győzelmes szeretet tüze előtt, többet kapunk, mint amire szükségünk van. A túlcordult szeretetből élnek mások.

Micsoda élvezet, hogy az élő Ige csíráképes magját vethetjük! Az Úrnak különleges örömet okoz, ha a sivatagos tájat virágzó kertté változtathatja. Őt magasztalva bámulhatunk (Ézsaiás 58,12). És bőségesen vethetjük a hamis mammont. Amit itt lent Jézusért adunk, megsokszorozott mértékben kapjuk vissza, ilyen az isteni rend (mennél több kenyeret tört meg Jézus, annál több lett). Istent nem lehet megajándékozni; Ő a legnagyobb pénzügyes és keresi a pénztárosait. Jó, ha már itt hozzászokunk az Isten atyai házának gazdag viszonyaihoz.

Bőven vetni, ahogy a gazdag Atyához illik. És gazdagon, imádkozva vetni, egyedül vagy közösen; a számunkra elkészített isteni erőket igénybe venni; győzelmi kiáltással és diadalénekekkel hitben az aratásra nézve.

Akkor az Úr győzelmi tüzeket gyújt a missziós mezőkön és gyümölcsöt teremt már itt, és odaát meglepő bőségben.

Mindig zöld hullám

A Délkelet-Európa-Misszió egyik ünnepségén történt. Sokan töltötték meg a nagy ház termeit. Az istentisztelet vége felé került sor Berta Isselmann testvér „Utak és kerítések” világcégének rövid beszámolójára. A szíve csordultig volt és a neki szánt idő túl gyorsan lejárt. Az egyesület nagy termében azonban van egy praktikus

berendezés, ami figyelmezteti a szónokot, hogy fejezze be előadását: a szószéken kigyullad egy piros lámpa. Ezúttal azonban Berta testvér bátran tovább beszélt. Amikor azonban a piros jelzés újból megjelent gyengén látó szeme előtt, hirtelen így fejezte be tudósítását: „Itt most piros lámpát kaptam, de felfelé mindig zöld hullámot kapok! Te is?!”

A szegények és nyomorultak örülnek

Amióta első szüleinket a paradicsomi bűnbeesés után Istennek el kellett zárnia a jelenlététől, minden ember szívében benne ég a vágy a mennyei elrejtettség után. Ez azonban gyakran kétségbeesett tiltakozásban és durva tehetetlenségben nyilvánul meg. Csak az élő hit fogja ezt fel. A vágyat felébreszteni, megsokasítani, és a Megváltóhoz, Szabadítóhoz vezetni – ez a mi boldog terhünk. Túlzsúfolt fülke egy gyorsvonatban. Az utasok elfogadják a traktátusokat. A fiatal, kikent-kifent, önmagával eltelt hölgy is a sarokban. Egy idő után hozzám fordul: „Kaphatnék ebből többet is?”

Felírom a címét és Jézusról beszélek neki, aki minden vágyat elcsendesít és fájdalmat meggyógyít. Hallgatja, hallgatja, csupa fül és szív. Úgy megragadta Jézus szeretete, hogy még kiszállni is elfelejt. Később ezt írja: „Nem sajnálom, hogy a csatlakozó vonatot és buszt elszalasztottam; amit ön mondott, fontosabb volt.”

Az utcán már messziről kiabál egy részeg: „Ismerem magát, egyszer beszélt velem és adott egy keresztyén lapot. Most itt lakom. Küldje mindig ezt az újságot; nem akarok elposványosodni.”

Ugyanarra a buszra szállunk fel. Az utasok nevetnek rajta. Nyugtatóképpen karon fogom. Az ember tudja, hogy Jézus tud neki segíteni, a sötétben lát egy pislogó fényt, arra tart...

„Tulajdonképpen csak azért mentem el az előadására, mert unatkoztam” írja egy fogoly. „De azt hiszem, beleakadtam a kivetett hálóba; nem aranyhalként, hanem ocsmány polipként. Odáig jutottam, hogy ezt mondtam magamnak: Ottó, öregem, ez eddigi utaddal baj van! – már megpróbáltam más utakat, de hogy higgyek Jézusban, erre nem gondoltam, mert mindig az Énem tolakodott előtérbe. Krisztusban hinni – ez kínaiul volt. S akkor jött maga és egész egyszerűen ezt mondta: Gyertek Jézushoz, Ő mindegyikötöket szereti! A maga szavai egy olyan utat mutattak, amelyet eddig elkerültem. Most pedig nem tudom, mit tegyek. Amíg maga nem jött, mindig tudtam. Szeretnék erről többet hallani.”

„Dicsekedik lelkem az Úrban;
hallják ezt a szegények és örülnek.” (Zsoltár 34,3)

Kis csodák Isten nagy művében

December hónap mindig tele van tennivalókkal. Ugyanis sok fogoly vár tölem csomagot. Általában ezért nem tartok előadásokat ebben az időszakban. Egyszer, röviddel karácsony előtt mégis elvállaltam egyet, ezért utaznom kellett. Az ifjúsági óra után, melyet ezúttal meglátogattam, a kijáratnál valaki egy borítékot nyomott a kezembe. Ez szolgálataim során nem ritka. De ezúttal azt mondta az asszony: „Ne nézze meg, mennyi!” Ezt egyébként sem teszem azonnal. Ezért csak megkérdeztem: „Elkérhetném a címét?” Meg akartam neki köszönni és néhány verses levelezőlapot küldeni. De az asszony így válaszolt: „Felfelé mondjon köszönetet” és már el is ment.

A szálláson kinyitottam a borítékot. 3 db 50 márkás volt benne. Ez sok pénz volt. Így imádkoztam: „Atyám, most már van valami pénzem a csomagokra!” Ugyanis mindig kb. 7-8 mázsa árut hozatok. Egy hívő pék hoz el mindent, és a szobám ilyenkor úgy néz ki, mint egy áruháza. Tehát nagyon örültem Isten óriási segítségének.

Pont mellettünk volt a könyvkereskedés. Könyveket és lemezeket rendeltem. Beléptem az üzletbe. „Becsomagoltuk a megrendelését” mondta a testvérnő. „Külön van a számla. Ha hazaér és fizetni tud, akkor fizessen.” „Nem” válaszoltam, „van pénzem, gazdag vagyok. Mennyei Atyám megajándékozott pénzzel, 150 márkával.”

A könyv számla valamivel meghaladta a 100 márkát. Boldogan nyújtottam át a pénzt. De a pénztárosnő rám meredt. „Tudja, mennyit adott ide?” „Na, hát három 50 márkást.” „Nem – válaszolta a testvérnő „mindhárom 50 márkás. Az asszony 1500 márkát adott önnek.” Csak álltam, meg sem tudtam szólalni. „Atyám” mondtam, „Atyám!” csak ennyit nyögtem. Alig tudtam felfogni. Először is: ifjúsági óra volt, és a pénz egy asszonytól jött, aki különben nem is jár oda. Milyen csoda, hogy egyáltalán ennyi pénz volt a táskájában, és hogy Isten azt mondta neki: „Add az egészet Berta testvérnek!” Egyáltalán nem is beszéltem a pénzről és csak „véletlenül” voltam jelen.

A lelkész ezt mondta: „Beszéljen a fiataloknak a munkájáról. Kb. negyed óra áll rendelkezésére.” Még sokáig voltunk együtt a könyvesboltban. Akkor a testvérnők ezt mondták: „Felváltjuk Önnek a pénzt, nehogy egy másik boltban véletlenül 500 márkást adjon 50 márkás helyett.” Megkérdeztem: „Mi a különbség köztük? Hiszen úgy néznek ki, mint az 50 márkások.” „Nem” válaszolták nevetve. „Az 50 után van még egy nulla, és nagyobbak is, mint az 50-esek.” Mikor hazaértem, az asztalomon feküdt a csomagok számlája: 1480 márka. Karácsonyra minden ki lett fizetve.

De nem ez az egyetlen csoda, melyet munkám során átéltem. Egy év múlva a hívő pék feladta a vállalkozását. Közeledett karácsony. Mit tegyek? Azelőtt egyszerű volt. Elmentem a „pékemhez” és ezt mondtam: „Küldjete kb. 7 mázsa árut!” De most mindent magamnak kellett beszereznem és mindjárt ki is fizetnem.

A vásárlás napja közeledett és semmi sem volt a pénztárcámban. Estefelé azonban már volt 800 márkám. Aztán pedig adott valaki – egy özvegy – 1000 márkát. A háziasszonyom és a szomszéd vásároltak be. Ebben az évben tehát már megvolt a pénz, mielőtt a csomagok elkészültek volna. Ha minden átélt csodáról beszélni szeretnék, nem jutnék a végére.

Csodálatos, ahogy az Úr segít és gondoskodik! Mi az ő megbízásából cselekszünk. Jézus sem prédikált csupán, hallgatóinak ennivalót is adott. Mi is ehhez tartjuk magunkat.

(Fordította: Czövek Olivérné)

KALENDÁRIUM

(Folytatás a 2. oldalról)

Április 24. – Szent György Napja

E napot Európa nagy részében a tavasz kezdeteként tartják számon. Sárkányölő Szent György legendája azt a keresztény meggyőződést fejezi ki, hogy a hit megszünteti a démonok uralmát, és a gonoszt minden alakjában legyőzi.

Április 25. – Márk evangélista emléknapja

Zsidó származású volt, eredetileg Johanannak (János) hívták, de mivel nem zsidók között térített, latin nevén (Marcus) vált ismertté. A kereszténység egyiptomi elterjedése az ő nevéhez fűződik. Az egyiptomi kopt ortodox egyház megalapítója, melynek Alexandriában ő volt az első püspöke.

Április 29. – Sienai Szent Katalin emléknapja

1347-1380 között élt, s amellet, hogy beteget, szegényeket ápol, csaknem négyszáz levelet írt kora egyházi személyiségeinek, hogy a válságban lévő egyházat felrázza, kötelességeire emlékeztesse a papságot: „*Isten előtt nincs utálatosabb, mint azok a virágok, amik az egyház misztikus testéből hajtanak ki, és édes illatok helyett bűnök rothadó szagát árasztják.*”

Összeállította: Kerecsényi Zoltán

ZSIDÓ ÉLET

Változás és fejlődés Izrael életében

Izrael állama fiatal, mindössze 66 éves, mégis a világ egyik legfejlettebb országa, mind gazdaságilag, mind a tudományokban. Országunk megalakulása óta, sok változás történt dinamikus fejlődése során az élet valamennyi területén, mind a mai napig.

Sokak számára hihetetlennek tűnik, hogy ennyi idő alatt hogyan volt képes a sokat szenvedett zsidó nép a kopár kősvatagból virágzó, zöldellő, termékeny országot létrehozni, ahol modern, tágas lakásokat építettek, ahol a lakosság 110%-nak (!) van autója, televíziója és minden házban számítógép és telefon található. A szociális háló fejlett, minden rászoruló otthoni ápolói segítséget kap az államtól.

Hazánk természeti kincsekben nem bővelkedik. A környező országok sorában Izrael az egyetlen, ahol nincsenek olajmezők, nincs nemesfém bányászat, nincs elegendő víz. A tengerfenék ugyan gazdag gázmezőket rejt, de ennek kitermelése még várat magára.

A szomszédos országokkal Izrael fennállása óta kizárólag konfliktusok vannak. Jordánia az egyetlen, amelylyel a kapcsolat (ha nem is felhőtlen, de) elfogadható.

Fenti körülmények között elgondolkodtató, hogy ennyi nehézség mellett mi volt a mozgató erő, ami lehetővé tette, hogy a terméketlen sivatag gazdag termőföldre változhasson, virágzó gazdaság épülhessen? Mi volt az a hajtóerő, ami a zsidóságot alkalmassá tette, hogy ne ismerjen lehetetlent, és a fejlett országokat lekörözve mindezt megteremtse?

„Ha akarjátok, nem mese...” – ezt a mondatot írta Herzl „Altneuland” (Régi-új ország) című 1904-ben megjelent könyve bevezetéseként.

Ebben azt hangsúlyozta, hogy nem utópisztikus az önálló zsidó állam megalakítása, melyet előre vetít, csak a zsidóság akarata szükséges hozzá.

Herzl látta a zsidóság változásra, a jövő építésére, a fejlődésre kész erejét. „Ahogy az antiszemita országok középosztálya számára megkönnyebbülést hoz a zsidók kivándorlása saját országukba, úgy a zsidók számára a lelkesedést, és a zsidó tőke segítségét hozza meg” – gondolta Herzl.

Hirsch báró, a zsidó bankár, aki 1891-ben megalakította a „Jewish Colonisation Association”-t a keleti zsidók nyomorának enyhítésére, Argentínába telepítette le őket földművesnek. Ez a törekvése azonban csődöt mondott. Részben, mert a zsidók a kezdeti földművelés után a városokba tömörültek, részben mert nem érezték otthonunknak az országot, amely nem is volt az, hiszen „mindig a többség dönti el, ki az idegen egy országban”.

1917. november 2-án hozták nyilvánosságra az ún. Balfour-nyilatkozatot, melyben az akkori brit külügyminiszter értesítette a Cionista Világkongresszust, hogy „Őfelsége kormánya jóindulattal viseltetik egy Palesztinában megteremtendő zsidó nemzeti otthon gondolata iránt.”

Ez mindössze egy szándéknyilatkozat volt a brit kormánytól arra nézve, ha a háború után az ügy előtérbe kerülne.

Az első világháborúban angol, kanadai, ausztrál csapatok foglalták el az addig ottomán birodalomhoz tartozó területet.

A török vereség után a sèvres-i szerződésben elismerték Palesztinára nézve a Balfour-nyilatkozatot.

Ezt a szerződést végül nem ratifikálták. Így a Lausanne-ban kötött megállapodás ezt a záradékot már nem tartalmazta.

A zsidó és az arab felszabadítási mozgalom is benyújtotta igényét a török uralom alól felszabadult ázsiai területekre.

A Fejszál-Weizmann szerződésben megállapodtak a zsidó Palesztina és Arábia közti határról, valamint arról, hogy mindkét felszabadítási mozgalom segíti egymást a terület fejlesztésében.

1920-ban a Társult Főhatalmak londoni majd a san remo-i konferenciáján jóváhagyták a Balfour-nyilatkozatot és a versailles-i békeszerződés 22. cikkelye alapján osztották fel e területet mandátumokra.

A holokauszt után nyilvánvalóvá vált, hogy szükséges a zsidóság számára új otthont teremteni. Megindultak a bevándorlások Palesztinába. Az angolok és az arabok is, ellenállást tanúsítottak a zsidó bevándorlókkal szemben. Sok zsidó, aki a holokauszt után élve eljutott

Palesztinába, mert sikerült hajójának elérni partjait, itt vesztette életét a harcokban. (Sok hajót elsüllyesztettek az angolok.)

1948. május 15-én végül kikiáltották a független zsidó államot.

Országunk területe megegyezik a Dunántúlival. Ez a kicsiny ország a Közel-Kelet ütközőpontja, sokak számára nem kívánatos eleme. Ezen a kis területen dinamikusan növekvő népesség él, zsidók, muszlimok, keresztények és egyéb vallásúak. A világ zsidóságának egyharmada Izraelben lakik.

Miután Izrael belső piaca kicsi, nyitott gazdasága van, sikerrel igyekszik befektetésekkel tőkét nemzetközileg hasznosítani. A gyémántvágás és -csiszolás központja a világon. Mezőgazdasági technológiai színvonala és infrastruktúrája is a nemzetközi élvonalba tartozik. Gyógyszeriparunk kiemelkedő a kutatásban, gyártásban, szabadalmakban.

A nemrég kirobbant gazdasági világválság kevéssé érintette hazánkat, mert még a válság kirobbanása előtt jelentős gazdasági változtatásokat hajtott végre akkori pénzügyminiszterünk, a mai miniszterelnök, Benjamin Netanjahu. Izrael gazdaságára a pozitív gondolkodás, nyitottság, rugalmasság jellemző. Nincs még egy ország a világon, ahol a high tech, a szoftverfejlesztés, a hadiipar ennyire fejlett.

Ez a kis ország időben felismerte, hogy csak úgy tud fennmaradni a világban, ha teljesítményei meghaladják a többi országét. Miután természeti kincseink nincsenek, melyeket kiaknázhathatnánk, az egyetlen komoly értékre kellett és kell építenie országunknak, és ez az *emberi tudás*.

A világon a legmagasabb a Phd diplomások, a mérnökök, orvosok, tudósok, a tudományos publikációk aránya, annak ellenére, hogy megalakulása előtt, és azóta is folyamatosan harcban áll a mai napig, és az ország nemzeti jövedelmének jelentős százaléka a fegyverkezésre megy el („ha békét akarsz, készülj a háborúra”). Létkérdés a katonai erő fejlesztése, a nanotechnika, az űrkutatás és az elektronika.

Izrael fejlődésének legfőbb értékmérője, hogy ez a mindössze 10 millió lakosú kis ország több Nobel-díjat kapott, mint a másfél milliárdos arab világ együttvéve. Egyre nagyobb tőkét vonnak be a kutatásokba a fejlesztésekbe. Fejlett a tőkepiac, ennek megfelelően a kockázati tőkekínálat is. Izrael fennállása óta öt nagy és sok kisebb győztes háborút vívott. A Közel-Kelet legerősebb hadserege a miénk. Összehangolt, érzelmi-erősen motivált hadseregünk, morális és szakmai felkészültsége a legfőbb záloga a győzelmeknek és a védelemnek.

Fegyvergyártásunk a legfejlettebb a világon, mind a lőfegyvereket, mind a tankokat vagy az elektronikus rendszereket tekintve. A modern védelmi ipar 1920 óta fejlődött folyamatosan, az arabokkal vívott harcok során, a Hagana (védelem) földalatti szervezet már a '30-as években maga állított elő olyan fegyvereket, mint pl. az Uzi. Izrael ma biztonságtechnikában is első a világon. Az államháztartás helyzete a biztonsági kiadások függvényében változik...

A hadiipar fejlődése a 67-es háború után lendült fel, mert Franciaország fegyverembargót rendelt el Izraellel szemben, és a már kifizetett Mirage gépeket sem szállította le. Ezután az USA lett a legfőbb beszállítónk.

Ami az EU-nak még csak cél: a tudásalapú gazdaság, azt hazánk rég megvalósította, megújuló energiákkal, az öntözés stb. fejlesztésével.

Az izraeli gazdaság helyzete jobb a vártnál, az infláció alacsony. Hazánk GDP növekedése az amerikai átlag felett van, annak ellenére, hogy nőtt a munkanélküliség, és szigetként élünk egy arab világban. Hajtóerő az ipar fejlesztésében a védelemre való állandó készenlét, mert a gázai kivonulás után az arabok újabb háborúkat indítottak hazánk ellen.

A palesztinok nem egy önálló gazdaság kialakítására, hanem Izrael térképről való letörlésére igyekeznek, ezért nem állhat le országunk a fegyverkezéssel.

Izrael fejlődésében és eredményeiben látható, hogy olyan motivációk játszottak szerepet országunk építése során, melyek létkérdéssé tették a zsidóság számára, hogy saját otthonot, hazát építsenek, és azt minden áron meg is védjék. Annál erősebb mozgatórugó a fejlődésre nem volt egyetlen nép életében sem, mint az évezredek üldözöttsége után a holokauszt ténye. Így tudta országunk a legszörnyűbb tapasztalatokat pozitív változásokká alakítani. Megjegyezni kívánom még azt a jelenséget, hogy amikor országunkat bármely veszély fenyegeti, az izraeli repülők nem kifelé, hanem hazafelé telnek meg, mert nem menekülni, hanem hazajönni igyekeznek polgáraink. E sorok írója bízik abban, hogy béke lesz az Olajfák hegyén, és azután még virágzóbb országban élhetünk. (Ez azonban jelenleg sajnos úgy tetszik, romantikusabb elgondolás, mint annak idején Herzl „régijű” országának megvalósítása.)

Schlesinger Hanna, Tel-Aviv

**Változás: a szolgálóleány neve, akinek segítségével a Természet végrehajtja csodáit.
Mark Twain**

IFI SAROK

Ha válaszolsz a kérdésekre, akkor megkapod melyik az a szó, ami hiányzik az igeverseből.

„Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, a kinél nincs ....., vagy .....nak árnyéka.” (Jakab Apostol levele 1, 17)

1. _ _
2. _ _ _ _ _
3. _ _ _ _
4. _ _
5. _ _ _ _ _ _ _
6. _ _ _ _ _ _ _ _
7. _ _ _ _ _
8. _ _ _ _

1. Az első csapás Egyiptomban: A vízből .... lett.
2. Mózes nővére volt.
3. Rebeka bátyja, Lea és Ráchel apja.
4. A felesége sóbálvannyá vált.
5. 150 fejezete van ennek a könyvnek a Bibliában.
6. Ebben a városban építette Salamon király Isten házát, a Templomot.
7. A férfi, aki mikor a haját levágták, meggyengült, elvesztette erejét.
8. Próféta, aki Dávidot királlyá kente.

Jó munkát! Tdke

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Ki Istennek képzelte magát, hamuvá s porrá változik

E kantáta (*Ó, mily múltó, ó, mily semmi – Ach wie flüchtig, ach wie nichtig*, BWV 26) 1724. november 19-ére íródott. A szöveg *Michael Franck* (1609-1667) 13 strófás korálján alapul, amelynek első és utolsó versszaka teljes egészében elhangzik Bach kompozíciójának elején és végén, míg a többi – az emberi élet hiábavalóságát, múlandóságát tovább részletező – szakasz tartalmát az ismeretlen szövegíró a kantáta közbülső négy tételébe sűríti.

1. Korál (énekkar): A méltóságteljesen lassú (fél értékekben mozgó) koráldallamot a szoprán szólaltatja meg, míg az énekkar többi szólama négyszer gyorsabban (nyolcad értékekben) halad, ezzel is hallhatóvá téve, zenei eszközzel ábrázolva az élet illékony mivoltát. Az idő szélsebes rohanását ugyanakkor a zenekarban le-felszáguldó (tizenhatod gyorsaságú) skálamenetek érzékeltetik igazán: *Ó, mily múltó, ó, mily semmi / Minden emberélet! / Miként köd száll földre gyorsan, / El is oszlik azon nyomban, / Lám, ez éltünkben is így van!* (Liedemann Ákos fordítása) (A mű a világhálón meghallgatható: https://www.youtube.com/watch?v=7pj_lu5Q9KE)

2. Ária (tenor): A fuvola-hegedű-kíséretes ária jellegzetes dallamalakzatai (*circulatio*) egyaránt festik a gyorsan szaladó patakok-folyók hullámzását, de a megállíthatatlanul körbe-körbeforgó óramutató haladását is.

A folyamatos mozgás csupán a hulló „esőcseppek” emlitésére porlad szét hirtelen:

Mint zúgva zúdul víztömeg, / Úgy tűnnek napok, hónapok, évek. / Időnk lejár, az órák múlnak, / Mint esőcseppek egyre hullnak, / Míg végül mindent sír temet.

3. Recitativo (alt): Az énekbeszéd szinte minden egyes szót külön ábrázol. A lelkesült, repeső dallamú „öröm” (*Freude*) fájdalmas, disszonáns akkordba dermed; a „szépség” (*Schönheit*) ereszkedő dallammal fonnyad el; az „erő” (*Stärke*) mollá gyengül: *Mind bánat lesz, mi öröm volt, / A szépség, mint a virág, hervad, / És minden erő gyöngye lesz, / A szerencse is elfogy, mint a hold, / Dicsőség, hírnév halványulnak, / Mi ember tudománya s törekvése, / Mindannak véget vet sír mélye.*

4. Ária (basszus): Darabos, táncszerű tétel (*bourrée*) következik, amely azonban a moll-hangnem, a három oboa érdes hangzása és a zabolátlanná váló mozgás miatt cseppet sem vidám, inkább groteszk, fenyegető, haláltánc jellegű: *Ha múlandó kincsekre vágyik a szívünk, / Ily tévútra minket a bűn kényszerít s hajt. / Mily könnyedén gyúlnak a sorvasztó vágyak, / És forrnak, mint hajjai tajtékozó árnyak, / Míg itt minden széttörik, porrá lesz majd.*

5. Recitativo (szoprán): A hivalkodás mértéke az utolsó recitativóban *hübrisszé* növekszik; az istenkáromló nagyravágyás és az elkerülhetetlen, megsemmisítő vég kontrasztja itt a legnagyobb. Azonban a hívő számára ebben a tételben – miképpen a zárókorálban – már felragyognak az égi vigasz örök fényei is: *Majd dicsőség ragyog és fény / Lesz úrrá halál éjjelén. / Ki Istennek képzelte magát, / Hamuvá s porrá változik, / S ha majdan üt a végső óra, / Fektetik testét koporsóba, / A látzat menten eloszlik, / S felejtik tettét, szavát.*

6. Korál: A: *Ó, mily múltó, ó, mily semmi / Itt az ember dolga! / Minden, minden, mit itt látunk, / Múlandó, s csak arra vágyunk: / Hitünkért majd üdvben álljunk.*

Göncz Zoltán

**Az életnek melyik a legszigorúbb törvénye?
A növekvés. Erkölcsi, szellemi vagy fizikai
szervezetünk egyetlen porcikája sem tud
akárcsak egy évig is megülni a fenékén.
Magyarán változunk, és változnunk is kell,
állandóan, folyamatosan, amíg csak élünk.
Mark Twain**

ÉLET ÉS ZENE

Variációk a változó zenére

„Mint minden zenének, úgy a generálbasszusnak is csak Isten dicsőítése lehet az indoka. Ha valaki megfélemledik erről, nem keletkezik valódi zene, és azok, akik e nemes és isteni művészetet a gyönyör és a testi vágyak felszítására használják, azok az ördög zenészei; hiszen csak a Sátán lel gyönyörűséget ily gyalázatoság hallgatásában, ami Isten fülének csupán merő hangzavar.”

(Friedrich Erhard Niedt: *Zenei útmutató*, 1700)

„A hangokban, úgy ahogy a természet adta őket, benne van a hanglehetőségek egész birodalma.”

(Anton Webern: *Út az új zenéhez*, 1933)

Fejlődik-e a zene? Ha igen, akkor vajon folyamatosan tökéletesedik? Ahogy haladunk előre az időben, egyre kiválóbb zeneszerzők egyre nagyszerűbb alkotásokkal kápráztatnak el bennünket? Vagy mégsem erről van szó? Felülmúlhatók-e Bach fűgái, Mozart, Beethoven szonátái, szimfóniái? Beszélhetünk-e egyáltalán „a zene” fejlődéséről, vagy inkább változások végeláthatatlan sora rajzolja ki a zene történetét? E változások törvényszerűen következnek-e be, vagy teljesen esetlegesek? Van-e valamilyen belső zenei „sorvezető”, amely e változásokat évszázadokon keresztül irányította? S hol tartunk ma?

A feltoluló – egyre részletesebb – kérdések továbbsorolásával hamar kimerítenénk a rendelkezésre álló terjedelmet. Itt az ideje, hogy nekigyürkőzzünk a válaszoknak. Tehát fejlődött-e a zene? Ha üzembiztosan különbséget tudunk tenni „jó” és „rossz” muzsika között, hamar meglesz a válasz. Azonban elgondolkodtató, hogy a különféle korokban a különféle művészek, teoretikusok nagyon eltérően ítélték meg elődeiket és kortársaikat. Bachot például már életében sokan csodálták, de volt olyan is, aki stílusát „dagályosnak és kusának” tartotta. Szenvedélyes, késhegyre menő vita zajlott a „forradalmi” Wagner, Liszt és a „konzervatív” Brahms hívei között. Sztravinszkij remekművének, a *Tavaszi áldozatnak* 1913-as párizsi ősbemutatója zajos botrányba fulladt. Hasonló esetek hosszan sorolhatóak. Az utókor természetesen mindent másképpen lát (és hall): Bach legtöbbünk számára nem hogy nem „kusza”, de egyenesen viszonyítási pont, egyszerre tudjuk becsülni Wagner és Brahms mű-

vészetét, s nem botránkozunk meg a „*Sacre*” hallgatása közben. Mi változott meg?

Hogy mi a „hangzavar” (ld. a német zeneteoretikus, jogász, komponista, F. E. Niedt mottóbeli véleményét), az korról korra változik. Ami korábban disszonánsnak, követhetetlennek tűnt, később konzonánsná, érthetővé vált. A 20. század első felében alkotó osztrák zeneszerző, Anton Webern a felhangrendszer fokozatos meghódításával magyarázza e folyamatot:

„Mi a zene anyaga? ... A hang, ugye? Minden hanghoz felhangok járulnak – tulajdonképpen végtelen sorban; és különös, ahogyan az ember hasznára fordította ezt a jelenséget, ahogyan ezt a titokzatos dolgot felhasználta, hogy létrehozza azt, ami egy zenei alakzat megteremtéséhez szükséges. Az európai zene, tehát az, amelynek fejlődése a görög zenétől napjainkig ismeretes, ismer bizonyos hangsorokat, amelyek meghatározott formát öltöttek. Tudunk a görög hangnemekről, azután később az egyházi hangsorokról. Ezek valóban a felhangok lecsapódásai. A hang tehát összetett, alaphangból és felhangokból áll. És most következett a folyamat, amelyben a zene fokról-fokra haladva, felhasználta ezt az összetett anyagot. Ez az egyik út: ahogyan először a közelesőt, majd a távolabb fekvőt magába olvasztotta. Meg kell értenünk, hogy konzonancia és disszonancia nem lényegbeli, hanem csak fokozati különbség. A disszonancia csak további fok azon a létrán, amely még továbbfejlődik.”¹

E „létra fokain” egyre feljebb lépkedve – szinte a legvégső határokat elérve – a 20. század második felére a hanglehetőségek a legszélsőségesebb formában valósultak meg. Megszólalhatott egyszerre mind a 12 hang (pl. Penderecki: *Gyászzené Hirosima áldozatainak emlékére*), vagy köztes hangokkal dúsitva akár még több; az összes frekvenciát tartalmazó „fehér zaj” formájában hallhatóvá vált a káosz, vagy ellenkezőleg: a mű teljes csendként „szólt” (Cage: *4’33’’*); a szigorú determináció a zenei folyamatok összességére kiterjedt (Boulez, Stockhausen), vagy ellenkezőleg: a véletlen elemek használata révén jelentős lett a meghatározatlanság

¹ Anton Webern: *Út az új zenéhez*. 1933. in: *Előadások – írások – levelek*. Zeneműkiadó 1983, 12–13, 16–18.

(Xenakis, Lutosławski). A zenei modernitás ezeket az utakat végigjárta, a lehetőségeket szinte teljesen kimerítette, ezzel egyben a befogadók számára is komoly feladatokat támasztva. A változás szükségszerűvé vált. A posztmodern a korábbi avantgárd iskolák, kánonok érvényességét megkérdőjelezte, egyben – gyakran eklektikus, töredezett módon, gyakran ironikusan elidegenítve – a teljes zenetörténeti múltat birtokba vette, a populáris műfajokat is ideértve. „*Anything goes.* – Bármí jöhet.” De ne gondoljuk, hogy ez akadálya az értékek létrejöttének! Végezetül a felhangrendszerre, a diszsonanciákra, az alaphangtól való eltávolodásra ismét visszatérve: A barokk kor egyik legmeghatározóbb zeneelmélet írója, Andreas Werckmeister (1645-1706) szerint a legfőbb tökéletesség – azaz Isten maga – az egység vagy egyenlőség (1:1=1), amelyből minden létező ered, és amire minden vonatkozik. Minél inkább megközelíti a zene

arányaiban ezt az egységet – írja a szerző *Disputa a zene paradox voltáról* c. tanulmányában² –, annál boldogabbá teszi az embert, illetve minél távolabb esik az egységtől, annál zavarodottabbá és szomorúbbá. Mi, kései utódok látjuk, bármilyen messze merészkedt is a művészet az „alaphangtól”, az egység vágya és szükséglete megmarad!

Göncz Zoltán

² A teljes cím: Andreas Werckmeister: *Disputa a zene paradox voltáról, valamint nem közönséges gondolatok arról, hogy bár a zene fenséges és isteni eredetű, mégis meglehetősen visszaélnek vele... Ajánlom azoknak, akik muzsikájukkal Isten dicsőségét akarják szolgálni / de az Istent és az egyházzenét szerető embereknek is, hogy matematicae, historice és allegorice továbbgondolják azt, ami alább a zenei arányszámok segítségével felfedeztetik és bemutatattik.* (Musikalische Paradoxal-Discourse [...]). Quedlinburg 1707. in: Hans Heinrich Eggebrecht: *A Nyugat zenéje*. Budapest, Typotex 2009. 333-345.

HAVI ISTENTISZTELETI REND

Az Európai Unió a 2014-es évet „A család és a munka összehangolása évének” nyilvánította

Az év igéje: „Isten közelsége oly igen jó nékem.” Zsoltárok 73,28a

Egyházi évünk mottója: Alkotásra és közösségre teremtve

2014. ÁPRILIS

Április hónap igéje: „Ti szomorkodtok, de szomorúságotok örömmé fordul.” János 16,20b

Istentiszteletek		Bibliaórák	
	<i>Igehely</i>	<i>Téma: Az öröm</i>	
Április 6. Böjt 5. vasárnapja (Judica)	János 11,46-53 Zsidók 9,11-15 1Mózes 22,1-13	Első hét	Öröm – született tulajdonság vagy választható szemlélet? „...örvendezéll Istenednek, az Úrnak színe előtt minden szerzeményednek.” (5Mózes 12,18c)
Április 13. Böjt 6. vasárnapja (Palmarum)	Zsidók 2,5-9 Máté 21,1-9 Ézsaiás 50,1-9a	Második hét	Öröm és ünnep „...fölvonult utána az egész nép, és a nép sípokkal sípolt, és olyan nagy örömmel örvendezett...” (1Királyok 1,40)
Április 18. Nagypéntek	Zsidók 10,11-18 János 19,16-30 Ézsaiás 53,1-12	Harmadik hét	Minek örül Isten? „...öröme telik az Úrnak abban, hogy jót tegyen veled...” (5Mózes 39,9b)
Április 20. Húsvét ünnepe	Jónás 2,2-10 Márk 16,1-8 1Korinthus 5,6-8		
Április 27. Húsvét után 1. vasárnap	Ezékiel 37,1-14 János 20,19-29 1János 5,4-10a	Negyedik hét	Találkozások öröme „...Jézus nevén szólította: Mária! Az megfordult, és így szólt hozzá héberül: „Rabbuni!” – ami azt jelenti: Mester...” (János 20,16)
		Ötödik hét	Az összetartozás öröme „...Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!...” (Zsoltárok 133)

HÍRMOZAIK

Kiállítás az Idősothonban

Szolnokon idősothonunkban március 7. péntektől látogatható a TEVAN Alapítvány interaktív vándorkiállítása. A kiállítás bemutatja a magyar nyomdászat és kultúra történetében nagyjelentőségű, mégis méltatlanul elfeledett Tevanok munkásságát. A 20. századi magyar könyvművészetet megújító békéscsabai Tevan-nyomda úgy indult, hogy a nyomdagépen kezdetben névjegyeket, meghívókat és más aprónyomtatványokat készítettek, ami megragadta a tulajdonos kilenc gyermekének egyikét, Tevan Andort. 1907-ben édesapja Bécsbe küldte, ahol a nyomdászat mellett megismerkedett a kor tipográfiai irányzataival, és miután átvette a családi nyomda irányítását, tudását a *Nyugat* első írói nemzedékének szolgálatába állította.

Tevan Könyvtár sorozatban megjelentek Ady Endre, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula Csáth Géza művei mellett Anatole France, Tristan Bernard, Paul Claudel, Thomas Mann, D'Annunzio munkái is.

Az 1920-as években fokozatos profilváltás következett: a családi vállalkozás doboz- és csomagolóanyaggyártásra tért át, és fontos szerepet játszott a hazai reklámparban.

A nyomdaipari tevékenységen túl a család tagjai több művészeti ágban is kiemelkedőt alkottak: Tevan Margit Munkácsy-díjas ötvösművész, Engel Tevan István grafikus, a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjének birtokosa, továbbá Kolozsváry Sándor és Zsigmond elismert képzőművészek voltak.

A kiállítást látogatók megismerhetik egy, a magyar kultúráért sokat tett zsidó család sorsát és munkásságát, emberközelből megtapasztalhatják a holokauszt tragédiájának mélységét.

Lakatos Anka lelkész, az idősothon vezetője

***

Szenes Hanna emléktábla avatása

Dr. Iványi Gábor a Wesley János Lelkészképző Főiskola (WJLF) rektora nyitotta meg a megemlékezést, melyben hangsúlyozta, hogy Szenes Hanna mindannyiunk hőse.

Ezután Fekete László a Dohány utcai zsinagóga főkántora énekelte el a Szenes Hanna költeményéből írt dalt, az Éli, Éli-t, először héberül, majd magyarul.

Dr. Schöner Alfréd (az OR-ZSE rektora) is a meghívottak között volt. Testvérként üdvözölte Dr. Iványi Gábort, valamint a WJLF főiskolát. Röviden ismertette Szenes Hanna (eredetileg Anikó) élettörténetét. Megemlítette, hogy Izraelben mindenki tudja, ki az a Szenes Hanna, aki Magyarországról származik. A mártírt egy gyufához hasonlította, mert: „Szenes Hanna fényt adott, meleget, és lényében lángolt.”

Ezután Schöner Alfréd és Iványi Gábor közösen felavatták az emléktáblát.

A Wesley óvoda gyermekei egy-egy kavicsot helyeztek el a tábla alatt.

Benedek István Gábor író az emlékezés fontosságát hangsúlyozta. Szerinte Szenes Hanna alkotni akart, elsősorban amikor szülőhazáját hátrahagyta.

Ezt követően Bálint András színművész szavalta el Szenes Hanna 3 versét (*Meghalni, Gyufa, Egy, kettő, három*).

A „MENSCH” Nemzetközi Alapítvány vezetője, Angyal László beszélt érdekes részletekről Szenes Hanna életéből.

Ez után Darvas István és Kardos Zoltán rabbik mondtak köszönetet Dr. Iványi Gábornak az emléktábla elhelyezéséért. Darvas István: Szenes Hanna mártír volt. Mártírnak lenni nem azt jelenti, hogy valaki meghal, hanem, hogy valaki ki áll egy ügy mellett – mondta.

Kardos Zoltán a hang és a szavak szentségéről beszélt. Szerinte a világot jobbá kell tenni és az embereknek úgy kell beszélniük és élniük, hogy tetteikkel, mondataikkal csak jó tegyenek.

Ez után a WJLF főiskola szociális szak hallgatói is megemlékeztek egy verssel Szenes Hannáról.

A megemlékezést Iványi Gábor zárta a 84. zsoltárral. Búcsúzóul a jelenlévők köveket helyeztek el az emléktábla alatt...

***

Utazás Kijevbe

Jól megpakolt kisbusz várakozik a Dankó utcai udvaron. Szenes Anikó zsidó testvérünk mártíromságáról emlékeztünk meg az imént, most pedig Kijevbe indulunk, hogy több mázsza lepedőt, kötszert vigyünk egy kórházba, ahová a Majdan téri események sebesültjeit szállították. Szomorúság van bennem, amit megemlékezés okozott, és egy kis félelem az utunk miatt.

Este érkezünk a határhoz, ahol „természetesen” hiányzik valami igazolás, ami miatt nem kapunk engedélyt a belépésre. Egy harcban edzett Miklós angyal és más angyalok jóvoltából viszont hamarosan mégis a Beregszász melletti településen találjuk magunkat. Tolmácsunkat felvéve, máris a Kárpátok között robogunk. A hatalmas hegyek közül hajnalra érünk az ukrainai alföldre. Dél előtt tizenegy órára fogy el a végtelennek tűnő sztyeppe.

A kórház dolgozója elének jön, de még így sem egyszerű a hatmillió metropolisz. Közös kipakolás és egy kis beszélgetés után a térre látogatunk. A Kisvárdai nagyságú belváros sokkol. Minden ott van, amit a híradókból láthattunk, ugyanúgy, mint az utcai harcok idején. Akik nincsenek ott, azok hatalmas mosolygós fényképekről néznek vissza ránk. Huszoneves fiam és leányom jutnak eszembe róluk, és azért imádkozom, hogy Isten adjon gyógyulást és megújulást az ukrán nép számára. Visszautunk sem rövidebb, de úgy érezzük, gyorsabban haladunk. Egy zsidó hitközségben látogatunk még, és hagyunk támogatást, amivel pszichológusok induló programját segíthetjük a traumákat átéltek felé.

Hajnalban érkezünk haza. Jó újra itthon lenni, de már ott is otthon leszünk egy kicsit. Hála az adományozóknak és mindenkinek, aki ezt lehetővé tette!

Iklódy László lelkész

***

A NAV Kelet-budapesti Adóigazgatóságának azon határozatát támadtuk, amely a MET 2012. rendelkező évi SZJA 1 % felajánlásait érintette, mely alapján a MET nem kapta meg azt

A végzés a 2012. rendelkező év SZJA 1 % tekintetében megállapítja, hogy a MET a kedvezményezett feltételeknek megfelel, azaz egyházi minőségben SZJA 1 % felajánlást fogadó szervezetnek minősült, megilletik őt a 2012. évi 1 %-os felajánlások.

A NAV a jogsértő határozatát arra alapozta, hogy a 6/2013. (III.1.) AB döntés rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva a MET-et az egyesületi jogállással bíró kedvezményezettekkel vonatkozó feltételek mentén vizsgálta és ehhez kérte igazolni az egyesületként történő jogerős bejegyzését.

A végzés rögzíti, hogy a NAV jogszabályba ütköző módon alkalmazta a SZftv. 4. § (1) – egyesületekre vonatkozó – bekezdését. A végzés megállapítja, hogy miután az Alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező, ezért a NAV-nak is alkalmaznia, illetve figyelembe kell vennie a benne foglaltakat. A 6/2013.

(III.1.) AB döntés értelmében a MET egyházi jogállását nem veszítette el és egyesületté történő átalakulása sem kényszeríthető ki. Ennélfogva a MET nem címezte az SZftv. egyesületi jogállással bíró kedvezményezettekkel vonatkozó rendelkezéseknek, rá az egyházakra irányadó SZftv. 4/A. § rögzített feltételeket kellett volna vizsgálnia a NAV-nak. Az elutasító határozatában a NAV tehát a hivatkozott jogszabályokat tévesen értelmezte és alkalmazta, ezért a MET kérelmét jogszabályba ütköző módon utasította el.

A bíróság a 6/2013. (III.1.) AB határozat mentén rögzítette, hogy a kérelmező egyházi jogállása a kérelem benyújtásakor, illetve az adóigazgatási eljárás során folyamatosan fennállt, ennél fogva őt nem érinthette a technikai szám elvételéről rendelkező SZftv. rendelkezés sem. Technikai számmal tehát rendelkezett, ezért a kérelem benyújtásakor megfelelt az egyházakra vonatkozó kedvezményezett feltételeknek.

Fentiekre figyelemmel a bíróság az adóhatóság határozatát megváltoztatva felhívta a NAV figyelmét arra, hogy a NAV-nak rendelkeznie kell az 1 %-os felajánlások MET részére történő átutalásáról.

A végzés még nem jogerős, de egyértelműen látható a bíróság elvi álláspontja, mely az AB határozat alkalmazását írja elő és iránymutató rendelkezéseket tartalmaz a 2013. rendelkező év 1 %-os felajánlásai tekintetében is.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség továbbra is a 0444-es technikai számra várja a felajánlásokat.

Technikailag nehezíti a helyzetet, hogy célzott diszkriminációnk miatt elektronikus úton nem lehet bennünket választani, ezért kérjük, aki teheti, postai úton küldje el számukra egy százalékát. Ehhez a www.metegyhaz.hu oldalunkon is találhatóak űrlapok.

Felhívjuk figyelmüket, hogy a MET mellett felajánlhat 1%-ot az Oltalom Karitatív Egyesületnek (adószám: 19010409-1-42) VAGY a Wesley János Lelkészképző Főiskolának (adószáma: 18056109-1-42). Ezen szervezetek elektronikus úton is választhatók. Kitartó segítségüket, töretlen bizalmukat köszönjük!

***

A MET-hez nemrég érkezett az a határozat az EMMI-től, mely alapján a MET, a szakértői eljárás szerint megfelel az egyházként történő elismerési eljárás feltételeinek. Az alábbiakban az EMMI-dokumentumot, illetve dr. Iványi Gábor elnök erre írt válaszát közöljük:

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Balog Zoltán miniszter úrnak

Tisztelt Miniszter úr!

Egyházunk, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (1086 Budapest, Dankó u. 11.) képviseletében a 719-11/2014/EKEF iktatószámú, „egyházként történő elismerési kezdeményezéshez” előírt feltételek fennállása tárgyú határozatra vonatkozóan az alábbi észrevételeket teszem.

Egyházunk számára nem volt kétséges a szóban forgó eljárásuk eredménye, hiszen az Ehtv. 14. § a-f) pontja szerinti feltételek egyházunk esetében szakértő igénybevétele nélkül is megállapíthatóan, egyértelműen léteztek, s jelenleg is fennállnak. Noha a határozat meghozataláig lefolytatott eljárás hemzseg a határozatot megelőzően megküldött leveleinkben részletesen körülírt eljárási jogszabálysértésektől és szükségszerűtlen, indokolatlan és indoklás nélküli eljárási cselekményektől, ennek ellenére a meghozott határozatot kizárólag azért nem fellebbezzük meg, mert az az eljárás további elhúzódását eredményezné, ami – tapasztalataink szerint –, eddig is nyilvánvalóan az Önök szándéka volt. Kétség nélkül megállapítható ugyanis, hogy a kormányzatnak nem célja egyházunk 6/2013. (III.1.) AB határozatban lefektetett jogainak elismerése az Ehtv. mellékletébe történő beemelésével, noha hosszú távon az AB határozat konzekvenciáit a Minisztériumnak és a kormányzatnak is le kell vonnia. Egyre szaporodnak ugyanis az AB határozat mentén született, javunkra döntő törvényszéki ítéletek, melyek az AB határozat tudomásul vételére és alkalmazására hívják fel a T. Minisztert és a jogalkalmazó szerveket. Jelen levelünk megírásáig 4 ügyben rendelkezünk az említett AB határozaton alapuló jogerős ítélettel, melyek száma biztossággal megállapíthatóan a közeljövőben tovább nő. Ezek között szerepel a T. Miniszter úrral szemben a 2013. március 4-én benyújtott nyilvántartásba vételi kérelmünk elutasítása miatt megindított közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perünk, melyben a Fővárosi Törvényszék új eljárásra kötelezte Miniszter urat. Reményeink szerint ezen új eljárásban Miniszter úr már a törvényesség mentén, a beadás idején hatályos jogszabályi rendelkezések AB határozat szellemében történő értelmezésével dönt a nyilvántartásba vételi kérelmünkről.

A jelen egyházi elismerési eljárás kezdeményezésére kizárólag törvényi kötelezés miatt kényszerültünk, mely Ehtv. törvénymódosítás ugyancsak erősen ellenkezik a 6/2013. (III.1.) AB határozat szellemével, annak kijátszására született a beiktatott 33. §, hiszen az

egyházi elismerési eljárás az újonnan alakuló egyházak vizsgálatára szolgál. Egyházunk ezzel szemben a több, mint száz éve fennálló és Ehtv. mellékletében feltüntetett bevett egyház, a Magyarországi Metodista Egyházból történő kitaszítással az 1895. évi XCIII. törvény alapján 1981-ben alakult és törvényesen működő egyház. Egyházunk az új törvényi szabályozás, az 1990. évi IV. törvény rendelkezései alapján került bírósági nyilvántartásba, mely a korábbi törvényes működését nem írta felül. Pontatlan tehát a szakértői véleménye tekintetben is, hiszen a szakértő láthatóan nem vizsgálta a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség történetét, noha ennek adatai számos formában kis időráfordítással is mindenki számára fellelhetők.

Ismételten arra hívjuk fel Miniszter Urat, mint a kormányzat képviselőjét, hogy az Egyházunkkal szemben folytatott, egyéni és politikai érdekeken nyugvó ellenállást felhagyva a törvényesség és jogbiztonság elve mentén az AB határozat szellemében folytassák munkájukat a jelen egyházi „elismerési” eljárásban, továbbá ettől függetlenül is és végre ismerjék el Egyházunk AB határozatban megerősített és rögzített jogait.

Budapest, 2014. március 7.

Tisztelettel: Dr. Iványi Gábor elnök

***

Adományozás

Hálás köszönet folyamatos támogatásukért! Ha munkánkat, működésünket segíteni szeretné, megteheti sárga csekken (melyet kérésre postázunk), vagy személyesen a 8. kerület, Dankó u. 11. sz. alatt. Telefon: (06-1) 577-05-15 (hétköznap 8 és 16 óra között), e-mail: met-egyhazi@wjlf.hu. Banki utalás esetén számlaszámunk: 11708001-20520380 (OTP Bank). A közleménybe kérjük, írja be, adományát mire szánja! Amennyiben nem szerepel ott semmi, fenntartási kiadásokra fordítjuk az összeget. Köszönjük!

***

Képes beszámoló

Rendezvényeinkről rövidfilmeket a www.wesleystudio.hu-n, folyamatosan frissülő honlapunkon láthatnak, és megtalálnak bennünket a Facebook-on is – mind az egyházat, mind a Wesley Stúdiót.

***

Olvasói vélemény

Kedves Olvasóink újsággal kapcsolatos véleményét, történeteit, gondolatait, kérdéseit szeretettel és folyamatosan várjuk az ev@wjlf.hu e-mail címre.

Egyperces áhítat minden napra

Április 1. kedd

„Kérlek azért titeket atyámfiai az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket.” (Római levél 12,1)

Az apostol arról az átalakulásról beszél ebben a fejezetben, amely nélkül a Krisztus-követés is csak üres formális vallásosság. A test odaszánása, mint „kedves áldozat” vagy „okos tisztelet” a tényleges gyakorlati hívő életet jelenti. Kérdezzük meg önmagunktól: engedelmességek-e „testrészeink” a megváltott élet új szabályainak?

Április 2. szerda

„És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarat.” (12,2)

A világhoz való alkalmazkodás kínos kényszere mindannyiunk természetes kísértése, pedig „a világ barátsága ellenségeskedés Istennel” (Jakab 4,4). A két úrnak való egyidejű megfelelés pedig szintén kizárt (Máté 6,24). Választanod kell! Teljes életszemléletteddel és mindennapi tetteiddel keresd tudatos megfontoltsággal a Jézushoz való hasonlóságot!

Április 3. csütörtök

„Mert a nékem adott kegyelem által mondom mindenkinek közöttetek, hogy feljebb ne bölcselkedjék, mint ahogy kell bölcselkedni; hanem józanon bölcselkedjék, amint az Isten adta kinek-kinek a hit mértékét.” (12,3)

A józan mérlegelés a hit útján is elengedhetetlen követelmény. Tudnod kell, mire hívott el Isten; és azt is, milyen lelki ajándékokat bocsátott rendelkezésedre. Ezek a megfontolandó kérdések, melyekre – az élet rövidsége miatt is – sürgősen válaszolnod kell. Ma sem késő leltárt készíteni táalentumaidról.

Április 4. péntek

„Mert miképpen egy testben sok tagunk van, minden tagnak pedig nem ugyanazon cselekedete van: azonképpen sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai vagyunk.” (12,4-5)

A soknemzetiségű Római Birodalomban (hasonlóképpen a római gyülekezetben) nagy jelentősége volt annak

a felismerésnek, hogy a közösségben a különbségeink nem hátrányt, hanem egymást kiegészítő szolgálati lehetőséget teremtő adottságokat jelentenek, melyekért hálásak lehetünk Istennek. Különböző társadalmi csoportok alkotják mai közösségeinket is. Felismerjük-e, hogy nélkülözhetetlenül szükségünk van minden „testrésze”re, és ők is ugyanígy kell, hogy tekintsenek miránk?

Április 5. szombat

„Minthogy azért külön-külön ajándékaink vannak a nékiünk adott kegyelem szerint, akár írásmagyarázás, a hitnek szabálya szerint teljesítsük;” (12,6)

Ahogy hajdan az apostolokat, most is az Úr kegyelme ruház fel mindannyiunkat a szolgálathoz szükséges képességekkel. Az első ajándék (karizma) a tanítvánnyá érés útján a hit szabályai (és nem a szónoklattan, a retorika törvényei) alapján gyakorolt, írásmagyarázat, mely ebben az esetben bátran nevezhető „prófétálásnak” is, hisz nem egyszerűen szövegértelmezésre gondol Pál, hanem Szentlélektől ihletett beszédre.

Április 6. vasárnap

„Akar szolgálat a szolgálatban...” (12,7/a)

Ha más „szolgálatra” kaptunk megbízást, ne akarjunk magunk is – például – Igét hirdetni. A saját helyünkön hűségünk áldást terem, a magunk választotta irigyelt poszton viszont könnyen nevetségessé válhatunk. Szolgálni vagy szerepelni akarunk? Nélkülözhetetlenek az „asztal körül” szolgálók. Bizony, az ő tetteik nem nélkülözhetők az evangélium diadalra juttatása során.

Április 7. hétfő

„...akár tanító, a tanításban;” (12,7/b)

Semmihez nem hasonlítható élmény a hitre jutás, a bűneink bocsánatának megtapasztalása, és az örök élet ígéretéről való megbizonyosodás. De ez csupán a kezdet. A hit útja hosszú, és lépésről-lépésre tanulnunk kell. Szükségünk van tanítókra, sőt, az általuk bemutatott „módszertanra” is. Jézus, a Mester türelmesen, hallgatói képességeihez mért „haladási sebességüket” figyelembe vevő tanításokat adott az Isten országának titkairól. A mai tanító is az Ő tanítványa legyen!

Április 8. kedd

„...akár intő, az intésben;” (12,8a)

Az „intó” nem fegyelmezőt, hanem buzdítót, vigasztalót, megbékélésre segítő, a csüggedésben bátorítót jelent. Lelkigondozónak is nevezzük az ilyen szolgáltót. Mindig voltak, akik szóban és olyanok is, akik (mint Pál a pásztori leveleiben) írásban lelkesítették Isten népet. Csodálatos ajándékot kapott az, aki ilyen képességet fedez fel magában.

Április 9. szerda

„...az adakozó szelídségben;” (12,8b)

Az „adakozó” szolgálatához illik a jókedv (2Korinthus 9,7), a nagyvonalúság és a szerénység is. Hatékonyan és időben, ráadásul tapintatosan adni nagy művészet. Légy szerény és természetes, mint a várva várt jó postás, aki időben hozza az imádkozva várt utalványt.

Április 10. csütörtök

„...az előljáró szorgalmatossággal...” (12,8c)

Az igazán elhivatott előljárók sosem tétlenkednek, vagy halogatják a szükséges döntéseket. A gyülekezeti közösség vagy a rendszeres működés szívesen az ő avatott vezetésük híján. Nem a kiváltságok révén szerzett pozíciót foglalják fennhéjázva, hanem „mindenki szolgái”. (Márk 10,44)

Április 11. péntek

„...a könnyörülő vidámsággal művelje.” (12,8d)

A fejezet első verse szerint (de más Bibliai helyek tanúsága alapján is) Isten „könnyörülő” Úr. Itt nem a bíró kegyelméről van szó. Ez a könnyörület az özvegyekkel és árvákkal való közösségvállalást jelenti (Zsoltárok 68,6). Isteni ajándéka van annak, aki vissza tudja csalogatni a könnyes arcra a vidámságot.

Április 12. szombat

„A szeretet képmutatás nélkül való legyen.” (12,9a)

Az igeversünkben szereplő „szetet” eredeti, „agapé” kifejezése általában mindig Istenre utal. De most mi is elváltoztunk elménk megújulása által, így gyakorlati szeretetünk a szívünkben kiáradt Isten szeretete. Ahogy Atyánk feltételek nélkül szeret, így kell nekünk is hátsó szándékot mellőzve közeledni testvéreink felé.

Április 13. vasárnap

„Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz.” (12,9b)

Az önfeladt, teljesen elfogadó szeretet mellett illő helyen áll a fogalom ellentétének tűnő „iszonyodás”. De nem emberektől, hanem minden nekik kárt és hátrányt okozó tétlől rettenünk vissza, ugyanakkor hasonló hévvel ragaszkodunk a felismert jóhoz. E területen nem ségyelljük forró érzelmeinket.

Április 14. hétfő

„Atyafiúi szeretettel egymás iránt gyöngédek; a tiszteltetésben egymást megelőzők legyetek.” (12,10)

A szülő gyermeke és a testvér testvére iránti megkülönböztetett gyengéd vonzalmához hasonlítja az újabb elvárást az apostol. Csak ilyen hozzáállás esetén maradhat együtt Isten nagy családja. Ne várd tétlenül, sértesen a másik gyöngédségét. Kezdd el te gyakorolni magadat benne!

Április 15. kedd

„Az igyekezetben ne legyetek restek; lélekben buzgók legyetek; az Úrnak szolgáljatok.” (12,11)

Ha sebet kap hiúságunk, készek lennénk örökre megnehezteni. Elvárjuk a tiszteletet személyünkkel szemben. De igénk ma arra int, hogy a másik méltóságának elismerése és megőrzése ennél is fontosabb!

Április 16. szerda

„A reménységben örvendezők...” (12,12a)

Fanatikusoknak vagy rajongóknak nevezte gyakran maga a hivatalos egyház is azokat, akik szent komolysággal, teljes szívből, lélekből, elméből és erőből szerették és szolgálták az Urat. (5Móz 10,12; Mt 22,37). Ne szegje kedved, ha kigúnyolják a Mindenható iránti tökéletes odaadásodat. Tudod, nincs komoly ügy az élet más területein sem, legyen szó hivatásról, szerelemről, művészetről, mely emlékezetesen szép lenne e „buzgóság” nélkül.

Április 17. Nagycsütörtök

„...a háborúságban tűrők...” (12,12b)

Háborút nem lehet hebehurgya módon folytatni. A türelem az egyik legfontosabb stratégiai tényező. Milyen jó lett volna, ha a Gecsemáné kertben a tanítványok nem alusszák át a felkészülés döntő óráit! A támadás idején való kapkodásukkal nem menthették meg Mesterüket, de még becsületüket sem.

Április 18. Nagypéntek

„...a könnyörgésben állhatatosak...” (12,12c)

Talán nem az imádkozás rendszeres gyakorlására indít az apostol, hanem arra a következetes közbenjáró gyakorlatra, melyet a Megváltó még a keresztfán sem hagyott el, amikor gyilkosaiért és a gúnyolódókért így imádkozott: „Atyám bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.” (Lukács 23,34)

Április 19. Nagyszombat

„...a szentek szükségéire adakozók legyetek; a vendégszeretetet gyakoroljátok...” (12,13)

Az asszonyok a kötelező pihenő napon arra készültek, hogy folytatják még a halott Jézussal szemben is a szolgálataikat, hiszen megítélésük szerint még a drága holttestnek is „szüksége” volt az ő gondoskodásukra. De az egyház élő test. Legyünk készek adni akár a szükségletek kielégítésére, akár az átmeneti vendégfogadás gesztusait gyakorolva.

Április 20. Húsvét vasárnap

„Áldjátok azokat, akik titeket kergetnek; áldjátok, és ne átkozzátok.” (12,14)

Jézussal nem az emberi aljasság végzett. Akik halálba taszították és közreműködtek a szenvedés okozásában, vagy halála bekövetkeztében, mégis abban az áldásban részesülhettek, amit az Úr megváltó kegyelme hirdet minden embernek. A másoktól elszenvedett bántalmazásokban ismerjük fel az átkozódás természetes ingerét legyőző áldásadás nagy isteni lehetőségét.

Április 21. Húsvét hétfő

„Örüljete az örülőkkel és sírjatok a sírókkal.” (12,15)

Mindannyiunkat bánt a közömbösség mindkét oldala. Hidegen hagy a másik öröme. Még fokozható lenne mindez, ha megoszthatná velünk, és együtt ünnepelehetnénk, és mint a példázatbeli pap érzéketlenül vagy gyáván fordítunk hátat annak, aki kiszolgáltatót. Az együttérzés gyakorlása nemcsak akkor nagyszerű, ha mi élvezzük hasznát, hanem akkor is, ha mások felé gyakorolhatjuk.

Április 22. kedd

„Egymás iránt ugyanazon indulattal legyetek.” (12,16a)

Azt jelenti ez a felhívás, hogy törekedjünk egyetértésre, arra, hogy szót értsünk a másikkal, és próbáljunk meg összhangot teremteni, egyetértésre jutni, még ha ennek az első pillanatban hiányoznának is a kölcsönös feltételei. Miután értelmünk megújult, abból indulunk ki, hogy a közösségen belül mindannyiunk törekvése és meggyőződése egy irányba mutat. Különben zátonyra futna a „hajó”.

Április 23. szerda

„Ne kevélykedjete, hanem az alázatosokhoz szabjátok magatokat.” (12,16b)

A kevélység a sznobok tulajdonsága. Olyasmire is büszkék, melyek nem teljesítményük, legfeljebb szerencsájük szüleménye. Ezért könnyedén sértik meg azokat, akik társadalmi adottságaik révén nem

juthattak abba a pozícióba, ami nekik osztályrészük. Jézus soha nem volt leereszkedő és önként mondott le arról a kiváltságról, hogy Ő az Atyával egyenlő. (Filippi 2,6)

Április 24. csütörtök

„Ne legyetek bölcsek timagatokban.” (12,16c)

Az önhittség vagy a megfellebbezhetetlennek vélt tudás a kis ember nagy tévedése. Amikor a mindentudó Isten kapcsolatot keres teremtményeivel, akkor magát megalázva tekint szét a világon. (Zsoltárok 113,6)

Április 25. péntek

„Senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek.” (12,17a)

Nem jön magától az a gondolat, hogy a sérelemre ne megtorlással válaszoljunk. Pedig aki bántással felel a bántásra, az ugyanabból az ingerületből táplálkozik. Nekünk azonban Isten kegyelméből sokkal gazdagabb készleteink vannak! Miért ne nyúlhatnánk ezekhez!?

Április 26. szombat

„A tisztességre gondotok legyen minden ember előtt.” (12,17b)

Hogy mi mindenkor azt tesszük, ami válogatás nélkül minden ember megítélése szerint jó, ez természetesen nem a mindenkinek való megfelelés hamis magatartása, hanem az az emelkedettség, melyre Jézus a hegyi beszédben az Atyaisten tökéletességére utalva buzdít. (Máté 5,48)

Április 27. vasárnap

„Ha lehetséges, amennyire rajtatok áll, minden emberrel békéségesen éljete.” (12,18)

Nem elég kerülni a konfliktust. Tudatosan törekednünk kell a béketeremtésre. Ez azt jelenti, hogy még az elkerülhetetlen vitákban is méltányosnak, megértőnek, sőt, ha kell, kompromisszumra is készen kell állnunk, hogy mások ne érezzék legyőzöttnek magukat, hanem megnyerhessük a közös szent ügy számára.

Április 28. hétfő

„Magatokért bosszút ne álljatok szerelmeseim, hanem adjatok helyet ama haragnak; mert meg van írva: Enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr.” (12,19)

A szeretteim (vagy régiesen szerelmeseim) kifejezés arra utal, hogy az új ember immár nem az önzés, ha-

nem az „agapé” útját járja. Így nem az adok-kapok világában él, nem a harag, a bosszúállás irányítja. Az áldás kiadásán akar munkálkodni, és tökéletesen bízik az Igaz Bíró ígéreteiben, Aki egyikünk igazát sem engedi porba hullani.

Április 29. kedd

„Azért ha éhezik a te ellenséged, adj ennie; ha szomjúhozik, adj innia; mert ha ezt műveled, eleven szent gyűjtesz az ő fejére.” (12,20)

A bosszúról való lemondás önmagában nem elég. Az Úr és apostola nem arra sarkall bennünket, hogy kerüljük el a rosszindulatú embereket. Arra kaptunk felhatalmazást, sőt felhívást is, hogy ellenségeink tényleges

szüksége elől sem zárkózzunk el. Itt természetesen az alapvető dolgokról van szó, különben közeledésünk hízelgésnek tűnhetne és szükségtelen is.

Április 30. szerda

„Ne győzöttessél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg.” (12,21)

Hiszünk abban, hogy a világon a győzelmet nem a gonoszság tetteivel lehet kivívni. Nem csüggedünk, és nem fogadjuk el, hogy végül mégis az alattomoság, az erőszak, a gátlástalanság nyer. Isten Szent Lelke bizonyosságot adott a felől, hogy a gonosz legyőzhető. De nem az ő eszközeivel, hanem az isteni jó elkötelezett és állhatatos gyakorlásával.

-ig

ÉLETEK, PÉLDÁK

A be nem hegedő seb

Ez az én történetem, a férjem, Yehuda Lahav írta rólam.

Különös nosztalgia-utazás volt ez: az asszony az ötvenes évei elején, bátyja néhány évvel idősebb. Magyarországról Svájcba akartak utazni, visszafelé pedig Gloggnitzba, egy osztrák kisvárosba szerettek volna látogatni. Ehhez 200 kilométeres kerülőútra volt szükség, nagy hőségben. A nap tüzelt, talán az utolsó nyári tüzet adta ki magából. „Mi van Gloggnitzban?”, csodálkoztam rájuk. Soha nem hallottam erről a kisvárosról. „Ott voltunk egy náci munkatáborban”, felelték. Túl fiataloknak látszottak, semhogy munkaképesek lehettek volna a náci időkben. „Három éves voltam”, mondta az asszony, „a bátyám meg hét”. Alig hallottam csodálatosabb történetet annál, amit elmondtak nekem.

A nagy magyar Alföld egyik városában laktak, melyben a háborúig a lakosok negyedrésze zsidó volt. A családfőt 1942 nyarán munkaszolgálatra vitték Ukrajnába, ahol a munkaszolgálatosok télen is a nyári ruhájukban maradtak, és gyakran aknamezők tisztítására használták őket. Mint sok ezer sorstársának, az apának is valahol Ukrajnában veszett nyoma.

Az anya egyedül maradt három kis gyerekével, a legidősebb is csak 11 éves volt. 1944-ben, amikor Eichmann

és társai Magyarországon is megkezdtek gyilkos tevékenységüket, az alföldi város zsidóit az elsők között zsúfolták össze a szomszédos város téglagyárában. Néhány nappal később mindnyájukat, a csecsemőktől kezdve az aggastyánokig, vagonokba rakták és Auschwitzba küldték. A vasútvonalak bombázása miatt azonban éppen ez a transzport félúton megakadt és nem jutott Auschwitzig. Ma már nagyon nehéz lenne kideríteni, miért döntöttek úgy a náciak, hogy a vonat „élő rakományát” egy kis osztrák városban rakják ki, és a felnőtteket egy közeli papírgyárban fogják foglalkoztatni. Az anya és a legidősebb fiú a gyárban dolgoztak. A két kisebbet az anya a tábor fabarrakjában hagyta, ágyba fektette őket, és megparancsolta, hogy visszatéréséig el se mozduljanak. Néhány hónappal később Bergen-Belsenbe, majd Terezínbe szállították a foglyokat, ahol végül is a szovjet csapatok felszabadították őket. Az anyának sikerült mindhárom gyermekét visszahoznia Magyarországra. Úgy hiszem, hogy ez egy csodálatos teljesítmény, nem sok ilyen akad a holokauszt történetében. Valamilyen oknál fogva a deportáció hónapjaiban megjárta minden helység közül a gyerekek emlékezetében leginkább az osztrák kisváros maradt fenn. Hazatérésük után a család tagjai a hétköznapi életbe tértek vissza, és csak ritkán idézték fel emlékeiket a náci korszakból.

Magyarországról nehéz volt kijutni. Ausztria hetedhét országon túlinak tűnt. De még ha megtehették volna is, aligha akarták volna szenvedéseik helyét megnézni. A szakemberek véleménye szerint az emlékek csak 35-40 év elteltével törnek elő igazán nagy erővel. Anyjuk három éve bekövetkezett halála után erősödött fel a gyerekekben a szándék a megjárt táborokba látogatni. Így jutottak tehát Gloggnitzba. Álmos, tiszta, nagyon rendezett osztrák kisváros. Mint ahogyan elvárható volt, senki nem emlékezett, hol volt a barakk-tábor. A fiatalok nem emlékeztek, az idősebbek talán nem akartak emlékezni. De utastársaim igenis emlékeztek. Tudták, hogy a városka központjától a hegyek felé kell utaznunk, hogy a papírgyárhoz érjünk. Valóban, máig is a helyén maradt a kis gyár. A szomszéd városkában fedezték fel, miután néhány kilométert utaztunk „a hegyek irányában”. Emlékeztek rá, hogy a gyár mellett egy patak folydogált – és valóban ott volt a patak; és hogy a tábor a patak jobb partján állt, ott, ahol az út a patak közelében vezet; felidéztek, hogy a tábor mögött, továbbra is a hegyek irányában, egy almafa-liget volt; és emlékeztek rá, hogy az anyai tilalom ellenére kímásztak az ágyból, a patak partjára álltak, és várakoztak a leesett almákra, amelyeket a víz sodra hozott ma-

gával, kihorgászták a gyümölcsöt és szörnyű éhségüket csillapították velük. Az emlékezetükbe vésett részletek csodálatosan pontosaknak bizonyultak és végül is célhoz értünk. „A tábornak itt kellett lennie”, suttozták. És egy arra járó idős férfi rövid habozás után valóban megerősítette, hogy „a háború idején volt itt egy tábor”. A háború után elégették a fabarakkokat, a helyükön egy helyes kis vendéglő épült, körülötte virágágyakkal, a közelben pedig tenispályák. Lelket üdítő nyugalom. Minden a helyén van, mintha a világ teremtése óta így lett volna. Csak a volt gyermekfoglyok emlékezetében maradt minden úgy, ahogyan ötven évvel ezelőtt történt. Az évek folyamán a megmentett testvérek felnőttek, befejezték tanulmányaikat, megnősültek illetve férjhez mentek és gyermekeik születtek, rengeteg élményben volt részük, amelyeket tökéletesen elfelejtettek – de az alma, amelyet akkor a víz sodra hozott magával, máig a szemük előtt lebeg. Emlékeznek rá, hogy zöldes-sárga színe volt és máig is inyükon érzik egy kissé savanykás ízét. Egy kevés kavicsot vittünk magunkkal a gloggnitzi patakából. Miután visszatértünk Budapestre, az asszony anyja sírjára helyezte őket. Egy soha be nem hegedő seb emlékére.

*Yehuda Lahav, AL HAMISMAR, 1994. április 7.
(Hirsch Manyi Mária, Yehuda Lahav özvegye
szíves engedélyével)*

GONDOLKODJUNK!

Változás: remény vagy félelem?

Sokszor sokféleképpen reflektálunk arra, ha valami, ami volt kicserélődik valami ismeretlenre. Eltűnhet valami rossz, és helyébe léphet valami jobb. A rossz helyére azonban még rosszabb is kerülhet. Nagy társadalmi változásoknál ezért haboznak konzervatív barátaink. Ők a kipróbált mellett érvelnek. A fejlődést a fennálló kijavításában látják. Nem szeretik az új kezdeteket. Félnék az ember mélyén lakozó sötét oldaltól, ami egy forradalom kibontakozásakor a felszínre törhet. A társadalmi normák, mint súlyok keretek között tarthatják az emberi vágyak sokszínű inkompatibilis jellegzetességeit. A változás implicálja a feladást. Hazárdjátékot is jelent. Feltenni mindent az ismeretlenre. Ugyanakkor minden

lehetséges új jövő csírája is egyben. Utólag minden paradigmatváltság olyan egyszerűnek és sorsszerűnek tűnik. Úgy látjuk a múlt nagy sorseseeményeit, mint a tőzsdei befektető, ki a grafikonon minden mozgást pontosan meg tud magyarázni. De vajon képes-e megmondani, hogy holnap merre megy majd a görbe?

A történelem, a változás megértése magában hordozza-e a jövő kiszámíthatóságát? A XIX. század nagy politikatudományi problémájával állunk tehát szemben, ha erre kérdezzük rá. A történelem orákulumszerű utalásait keressük. Értelemmel kívánunk a természetbe tekinteni, hogy az is értelemmel tekintszen vissza ránk. De vajon miért is? Talán elviselhetetlen számunkra a vál-

tozás. Vagy éppen elkerülhetetlen, de mégis folyamatosan halogatva van. Miért tétovázunk? Mi a félelem oka? Értékelhetjük-e a változás eredőjét a félelem és remény koordinátarendszerében? Amíg nincs elég remény, addig a félelem torlaszként nehezíti a változást? Gondolhatjuk-e azt, hogy a remény szinte áttör minden újról való félelmet?

Bármi is a válasz ezekre a kérdésekre, egy biztos: mindannyian otthon akarjuk érezni magunkat ebben a világban. Akár úgy, hogy megtaláltuk az őrhelyünket, vagy megértettük a sorsunk mögött húzódó racionalitást. Egy biztos: változás nincsen reményforrás nélkül. Legyen az valóban remélhető vagy éppen teljesen illuzórikus tárgy, egy racionális konstrukció, ami magában hordozza önképünket és lehetséges jövőnket. Az elme csak a jövőben láthatatlanul létező elemek megragadásában képes kiteljesedni. Ezt szoktuk perspektívának nevezni. Ennek a hiánya jelenti a szellemi leépülésbe való belépőt. A nyomor nem szükségszerűen perspektívahiány, viszont a perspektívahiány mindenképpen nyomor. A jól táplált, kiváló képzésben részesülő jövőkép nélküli diákok szomorú tömegét látjuk ma világszerte. A jövőkép nélkülség a szorongás egyik legerősebb tápláléka. Sokáig azt hittünk éppen az ismeretlenről való félelem az.

Bárhogy is legyen, a változás mindig ott leselkedik ránk, mert minden folyamatosan mozgásban van. Változtatunk, és változásokat szenvedünk el. Nézeteinket eltérítik a hosszú évek, elveinket megedzik vagy rögzítmévé kovácsolják a csalódások.

A változás tehát olyan fájdalom, aminek megvan a maga ópiuma: a nem láthatókról való meggyőződés. Ez a remény a forrása minden nagy újításnak és minden véres tragédiának is egyben. Mitől lesz egy történelmi jóslat, ami ráadásul ígéretként hangzik el helyes és jó? Az elmúlt két évszázadban azt gondolták, hogy azért, mert szükségszerűen következik az előzményekből. De nézzünk a színpalak mögé egy kicsit.

De vajon miből következik az, hogy a munkások előbb utóbb le akarják rázni kizsákmányolóik által rájuk tett ígákat, és ezáltal felszabadítják magát az egész emberiséget? Milyen rejtett premissza húzódik meg azon feltételezés mögött, hogy az elnyomott nemcsak, hogy fel akar szabadulni, de ezért hajlandó és képes is lesz megváltoztatni mindent, mindezt úgy, hogy hétköznapi tapasztalata, hogy a dolgok csak úgy megtörténnek vele akarata ellenére?

Továbbá miből következik az, hogy minden ember a szabadság legmagasabb fokára akar lépni úgy, hogy közben társai szabadságát is tiszteletben tartja közben?

Milyen racionális kalkuláció képes leírni az emberi természet szabadságvágyának szerkezetét?

Nem magyarázható meg a történelmi ígélet pusztán téves múltértelmezésből levont helyes következtetéssel? A helyes következtetés olyan, mint valami *Dagon* szobor, ami előtt majdnem minden térd meghajlik. Minden bizalmunkat a szigorú következtetésekbe helyezzük, holott a premisszákat kritika nélkül fogadtuk el. Csak az ésszerűsége hivatkozva állítjuk: minden ember a jót akarja követni, vagy éppen, hogy minden ember a vágyai szerint él, vagy minden létező a tudás megszerzésére törekszik. Végtelenségig folytathatnánk a feltevések felsorolását, amelyek hatékonyságuktól függően egy vagy akár 5-6 évszázadon át képesek voltak meghatározni minden lehetséges politikai érvelést.

Tudom, nem illedelmes dolog megkérdezni az olvasót, mégis megteszem a kíváncsiság kedvéért: ön milyen rejtett feltételezésekből indítja el a jövőre vonatkozó vízióit? Mit gondol az ember minőségéről úgy általában? Mit gondol a történelemlről? A dolgok csak úgy történnek, vagy éppen ellenkezőleg: a történelem az emberi akaratok összessége? Vagy éppen az erősebbek akaratának összessége, esetleg az *erős ember* akarata? Minden változás akarása ezeknek a rendkívül fontos adatoknak a mentén megy végbe. Sokan egyesülhetnek egyetlen történelmi ígéletben úgy, hogy premisszáik még a végtelenben sem találkoznak egymással. A politika egy megfigyelés szerint valóságshow ronda főszereplőkkel. Bárhogy is legyen, úgy tűnik, hogy az egyének társadalmi szerződése és a tömegek önrendelkezési joga egyre inkább utópikus távolságba kerül. Minél inkább megközelítjük, annál inkább látjuk, hogy lényegétől milyen messze állunk még. Kitől és mitől várunk változást? Mitől lesz jobb ennek az elhagyott völgynek a sorsa? Milyen változás kell, és ki láthatja előre, hogy melyik múltból levont következtetés lesz majd helyes?

Mit tegyünk, ha maga a kovász nem generál változást a liztben, vagy ha a só nem ad többé ízt?

Csak, hogy ne legyen enigmatikus a befejezés. Elhiszszük másoknak, hogy milyen politikai jövő vár ránk és azt is, hogy milyenre lenne szükségünk anélkül, hogy saját szerepünket végig ne gondolnánk? Ha valaki valaha néhány sort olvasott már bibliai szövegekből, nem tekinthető többé naivnak. Meg kell küzdenie a megértéssel és ki kell tudakoznia a szövegben rejlő megkerülhetetlen valóságot. Ha ezt elmulasztja, beállhat a szalag mellé a politikai orákulumipar termelési osztályára.

Erős Máté

AJÁNLO

Könyv

Yann Martel: Pi élete

Pi Patel kissé bogaras. Tizenhat évesen elhatározza, hogy nemcsak hindu akar lenni (születésénél fogva az), hanem keresztény és moszlim is. Ezért megkeresztelkedik, de beszerez egy imaszönyeget is.

Az is furcsa, hogy egy állatkertben lakik, amelynek apja a tulajdonosa és vezetője. Ám az állatkert nem jövedelmező – a család úgy dönt, hogy eladja az állatokat, s átköltözik Kanadába. Az Észak-Amerikába szánt példányok egy része velük utazik a Cimcum nevű teherhajón. A hajó egy éjszaka valahol a Csendes-óceán kellős közepén elsüllyed. Az egyetlen túlélő Pi Patel – valamint egy zebra, egy orangután, egy hiéna és egy bengáli tigris.

Film

Út a vadonba (Into the Wild)

Színes, feliratos, amerikai filmdráma, 140 perc, 2007

Rendező: Sean Penn

Író: Jon Krakauer

Főszereplő: Emile Hirsch (Christopher McCandless)

1990 nyarán Chris McCandless dicsérettel diplomázott az Emory Egyetemen, majd eltűnt. Minden pénzét jótékony célra adományozta, nevet változtatott, és legtöbb személyes tárgyát hátrahagyva új életet kezdett. Stoppal bejárta Észak-Amerikát, majd kedvenc könyveivel, egy puskával és egy zsák rizzsel felszerelve elindult északra, az alaszakai vadonba. Néhány hónap múlva szarvasvadászok bukkantak a tetemére.

„Tévedsz, ha azt hiszed, hogy az öröm csakis vagy elsősorban az emberi kapcsolatokból származik. Isten mindentívé rejtett belőle. Benne van mindenben, abban is, amit átélünk, tapasztalunk. Csak venniünk kell a bátorságot, hogy szembeforduljunk megszokott életmódunkkal és újfajta, a hagyományostól eltérő életet kezdjünk.”

KKS

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

Félreértések, félreszólások a fejlődéssel, változás témával kapcsolatban.

„Péter apostol telhetetlen volt, amikor három házat akart építeni a Megdicsőülés hegyén!” (Nem telhetetlen volt, hanem ott akart maradni Jézus, Mózes és Illés társaságában.)

„Félre van csúszva a nyakkendő!” – állapította meg valaki a lelkész prédikációja végén. (Ez a szentbeszéd se hozott nagy változást a hallgató életében.)

„Ebben a gyülekezetben 360 fokos fordulat állt be az előző lelkész szolgálatához képest!” (Ha ez igaz, akkor tényleg itt az idő a szükséges változtatásokra!)

„Ez az elnök a nullával vetekszik!” (Az elnök úrnak is van még miben fejlődnie, ha valóságos a róla alkotott kép.)

„A növekedés nem jár együtt lármával!” – idézte egy illető a lelki étellel kapcsolatos bölcsességet. Valaki viszont félreértette, és visszakérdezett: „A növekedés nem jár együtt lárvával?” (Ha a lárvá növekedéssel jár együtt, az már nem jót jelent.)

Iklódyék, Kisvárdá

Az igazságok közül, melyekre szemedet függeszted, kettő legyen mindig kéznél. Először, hogy a külső dolgok nem férnek hozzá a lélekhez, hanem kívül vannak rajta, mégpedig mozdulatlanul – minden izgalom tehát belső felfogásból fakad. Másodsor, hogy mindaz, amit látsz, hamarosan megváltozik, sőt megszűnik. Arra gondolj, hány változásnak voltál már magad is tanúja. A világ változás, az élet felfogás dolga.
Marcus Aurelius

RÍMELŐ

Ady Endre
A tűz csiholója

Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharverték.

Az első emberi bátorság
Áldassék: a tűz csiholója,
Aki az ismeretlen lángra
Úgy nézett, mint jogos adóra.

Mint egy Isten, hóban vacogva
Fogadta szent munkája bérét:
Még ma is minden bátor ember
Csörgedeztetni az ő vérét.

Ez a világ nem testálódott
Tegnaphoz húzó, rongy pulyáknak:
Legkülömb ember, aki bátor
S csak egy külömb van, aki: bátrabb.

S aki mást akar, mint mi most van,
Kényes bőrét gyáván nem óvja:
Mint ős-ősére ütött Isten:
A fölséges Tűz csiholója.

